

BESTUURSVERSLAG 2016

stichting christelijk voortgezet onderwijs Alkmaar e.o.

Woord vooraf van het college van bestuur	2
Jaarverslag van de raad van toezicht	3

A BESTUURSVERSLAG, KENGETALLEN EN GRAFIEKEN

A.1 BESTUURSVERSLAG	7
A.2 KENGETALLEN	28
A.3 GRAFIEKEN	30

B Jaarrekening

B.1.1 Balans (Na resultaatbestemming)	34
B.1.2 Staat van baten en lasten	35
B.1.3 Kasstroomoverzicht	36
B.2 TOELICHTING OP DE BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN	37
B.2.1 Toelichting op de balans	44
Overzicht op grond van de Wet overige OCW-subsidies Model G	48
G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule	
B.2.2 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	48
B.2.3 Gebeurtenissen na balansdatum	48
B.2.4 Toelichting op de staat van baten en lasten Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT)	49 51
B.2.5 Voorstel bestemming saldo baten en lasten	56
B.2.6 Verbonden partijen	57
B.2.7 Gemiddeld aantal werknemers	57

C Overige gegevens

C.1 Winstbestemming	58
C.2 Accountantsverklaring	59

Bijlagen

College van bestuur en raad van toezicht met nevenfuncties	63
--	----

Woord vooraf van het college van bestuur

De Christelijke Scholengemeenschap Jan Arentsz is een brede scholengemeenschap met ruim 2300 leerlingen verspreid over vier vestigingen in Alkmaar en Langedijk. In 2011 is de school een ontwikkeling gestart vanuit een heldere collectieve ambitie. Jan Arentsz wil in de regio bekend staan als een school met een warm en duidelijk (excellent) schoolklimaat, met een herkenbaar onderwijsconcept op iedere vestiging, met docententeams die het laten leren van de leerlingen centraal stellen en waar het niet alleen draait om cijfers en resultaat, maar socialisatie en persoonsvorming even belangrijk zijn

Rode draad in de ontwikkeling is derhalve het werken aan een excellent schoolklimaat, waarin brede vorming (kwalificatie, persoonsvorming en socialisatie/burgerschapsvorming) centraal staan. Dat verlangt van elke vestiging dat zij met haar personeel en leerlingen, maar ook met de ouders van die leerlingen (educatief partnerschap), nadenkt over de vraag hoe dit streven kan worden vertaald in eigentijds onderwijs en in een profiel dat past in de context van de vestiging. Elke vestiging heeft in 2016, in overleg met ouders en leerlingen, nieuwe stappen gezet in de ontwikkeling van een eigen gezicht (profiel) dat past in het Jan Arentsz brede streven naar een excellent schoolklimaat. De 'trektocht eigentijds onderwijs' die hiervoor in 2015 is gestart, als onderdeel van de trektocht die de school in 2011 is begonnen, zal ook in de komende jaren worden voortgezet. Het tussentijdse resultaat mag er zijn. Een duidelijker profiel per vestiging, waarvan steeds duidelijker zichtbaar wordt hoe deze een bijdrage levert aan onze collectieve ambitie.

Onderlegger voor deze trektocht naar een excellent schoolklimaat wordt gevormd door de in 2012 ingevoerde teamstructuur. Deze moest en moet de noodzakelijke professionele ruimte geven aan het personeel en de verandering in de wijze waarop schoolleiding en teamleiders dit proces willen sturen (niet op inhoud, maar op resultaat en proces).

De resultaten, zoals ouder- en leerlingtevredenheid, de opbrengsten van de in 2015 afgenomen teammonitor (deze wordt in 2017 wederom afgenomen) en bijvoorbeeld ook de examenresultaten en rendementen laten zien dat we er nog niet zijn, maar dat we de stijgende lijn te pakken hebben.

D. Bruinzeel

Voorzitter

Jaarverslag van de raad van toezicht

1. De samenstelling van de raad van toezicht

De personele bezetting van de raad was als volgt:

G.F. Ruiten, voorzitter

Mw. I.M.C. Verweel- Stokman, secretaris († 16-7-2016)

Mw. S. Vermeulen

J.F.M. Feldberg

Mw. L.A.J. Mulders

C.P.A. Mosch

2. Samenvatting activiteiten raad van toezicht

Tijdens het verslagjaar heeft de raad noodgedwongen afscheid genomen van mevrouw Ida Verweel-Stokman. Zij is in het verslagjaar op 16 juli 2016 overleden. Dankbaar en met groot respect denkt de raad terug aan de bijdrage die zij in de raad heeft geleverd. Met haar heeft de raad iemand verloren die een warme betrokkenheid bij de school liet zien en vanuit haar juridische achtergrond grote deskundigheid inbracht.

De raad van toezicht heeft verschillende taken vanuit zijn verschillende rollen: het vervullen van de rol van werkgever van het college van bestuur, het geven van goedkeuring voor bepaalde documenten of delen van het beleid en het zijn van een klankbord voor het college van bestuur. Onder punt 3 en 4 worden de activiteiten van de raad van toezicht opgesomd. Samenvattend heeft de raad in 2016 vooral veel aandacht besteed aan de volgende onderwerpen.

Teamvorming: Het proces van teamvorming is een proces dat van groot belang is voor de onderwijskundige ontwikkeling van de school. De raad volgt dit proces belangstellend. Hierover voert de raad niet alleen met het college van bestuur gesprekken, maar ook met de leden van de directie, met de teamleiders en de diensthoofden. Ook de komende jaren zal dit thema belangrijk blijven voor de raad, vanwege het belang van goed functionerende teams bij het streven naar een excellent schoolklimaat aansluitend bij de identiteit van de school.

Financiële positie: De ontwikkeling van de financiële positie staat nog steeds enigszins onder druk, hoewel 2016 met een minder negatief exploitatieresultaat is afgesloten dan begroot. De raad heeft vertrouwen in de aanpak die gekozen is om te komen tot een sluitende exploitatie en geeft bestuur en directie hiervoor tot 2018 de tijd. De raad heeft de jaarrekening 2015 en begroting 2017 dan ook goedgekeurd.

Onderwijsresultaten: Met het bestuur constateert de raad dat er stappen worden gezet in de verbetering van de rendementen en opbrengsten. De havo- en vwo-afdeling in Alkmaar moeten doorgaan met het versterken van het niveau en ook voor deze afdelingen geldt onverminderd de ambitie om op de langere termijn te komen tot bovengemiddelde resultaten. De route om deze resultaten te bewerkstelligen wordt dan ook voortgezet.

De raad van toezicht is in 2016 acht keer bijeengekomen en bij deze bijeenkomsten was de voltallige raad aanwezig.

Diverse onderwerpen zijn verder de revue gepasseerd, zoals bestuurlijke samenwerking vanwege krimp in de regio, de governance discussie die in het samenwerkingsverband passend onderwijs wordt gevoerd, de identiteitsontwikkeling van de school (van grondslag denken naar perspectief denken), het vernieuwde toezicht van de inspectie, de nieuwe aanpak bij het formatieplan, de ontwikkeling van een nieuw logo, het ELOS keurmerk, de profilering van de vestigingen en afdelingen, de ontwikkeling van de onderwijskwaliteit en specifieke initiatieven op dat terrein, de voortgang van de ouder- en leerlingenparticipatie, de digitalisering van het onderwijs en de risico's die daarmee gepaard gaan, enzovoorts. Ook heeft de raad contact gehad met de medezeggenschapsraad en contactoudergroepen en zijn leden aanwezig geweest bij diverse voor de school belangrijke bijeenkomsten.

De raad heeft zich ten slotte gebogen over de eigen professionaliseringsontwikkeling. Ieder jaar wordt een bijeenkomst georganiseerd, veelal met externe ondersteuning, gericht op versterking van de rollen die de raad moet vervullen. Dit jaar is de raad door de nieuwe onderwijsinspecteur van Jan Arentsz geïnformeerd over het vernieuwde toezicht van de inspectie.

3. Toezichthoudende activiteiten

In artikel 7 van de statuten van de stichting staan de toezichthoudende taken van de raad beschreven. Bij het uitvoeren van de toezichthoudende taken wordt de "Code Goed Onderwijsbestuur in het voortgezet onderwijs" in acht genomen.

De belangrijkste formele activiteiten in het verslagjaar waren in dit verband:

- a. De raad heeft de (meerjaren-) begroting goedgekeurd.
- b. De raad heeft de jaarrekening 2015 en het voorstel voor de resultaatbestemming goedgekeurd.

4. Overzicht van de besproken zaken en ontwikkelpunten in het afgelopen jaar

De raad heeft kennis genomen van en (met instemming) gesproken over:

- a. De aanpak die de havo-afdeling in Alkmaar kiest om te komen tot betere opbrengsten (nieuwe havo-didactiek, focus op groepvorming in 4 havo om te komen tot een positieve op samenwerking gerichte groepsnorm, educatief partnerschap, Technasium).
- b. Met de nieuwe inspecteur is gesproken over het vernieuwde toezicht van de inspectie en hoe dat de school kan helpen.
- c. De positieve uitkomsten van een veiligheidsonderzoek dat op het Van der Meij College in het kader van een steekproef is uitgevoerd in februari 2016.
- d. De feedback van de raadsleden naar aanleiding van hun bezoeken van de verschillende open huizen. Hierover was de raad zeer te spreken. Wel pleit zij voor een scherpere profilering van het vwo in Alkmaar met JAcademic.
- e. De trektocht eigentijds onderwijs die, gestart in 2015, in 2016 in een volgende fase is gekomen in de vorm van bijvoorbeeld concrete veranderingen in het onderwijsaanbod voor de diverse afdelingen.
- f. De samenwerking tussen het Van der Meij College en het Petrus Canisius College, afdeling vmbo. Directies van beide scholen gaan na of er gekomen kan worden tot een vorm van samenwerking waarin er wat te kiezen blijft ook in de toekomst als het leerlingenaanbod naar verwachting zo'n 10% zal dalen.
- g. De samenwerking die de beide hiervoor genoemde scholen zoeken met MBO Schagen. Een samenwerking die niet mogelijk blijkt met het voor de hand liggende Horizon College in Alkmaar.
- h. De opheffing van het OrthoPedagogisch en Didactisch Centrum en de gevolgen daarvan.
- i. De vorming van extra taalklassen als gevolg van toestroom van vluchtelingen in Alkmaar en Heerhugowaard/Langedijk.

- j. *De nieuwe aanpak die het Jan Arentsz ontwikkelt om te komen tot een formatieplan waarbij meer regie komt te liggen bij de vestigingen.*
- k. *Het streven om de begroting in 2018 sluitend te krijgen door per vestiging toe te werken naar een verhouding docent/(gewogen)leerling van 1/19. Een streven dat in het afgelopen jaar zijn vruchten heeft afgeworpen en waarvan op grond van de meerjarenraming verwacht mag worden dat hiermee inderdaad een sluitende begroting bereikt wordt. Een en ander betekent niet dat er niet meer geïnvesteerd zal worden. De raad constateert met instemming dat er een bedrag gereserveerd is voor het behoud van jonge leerkrachten en dat er voor onderzoek en invoer van eigentijdse lesmethoden en het arrangeren/aanvullen van open lesmateriaal tijdelijk boven de sterkte formatie ingezet kan worden.*
- l. *De verbeterde aanmelding die ervoor heeft gezorgd dat er in het verslagjaar geen sprake is geweest van gedwongen ontslag of het in werking treden van de afspraken uit het gemeenschappelijk sociaal statuut dat in Werkkring-verband geldt.*
- m. *De toetsing van directie- en bestuursreglement, de statuten SCVO, het huishoudelijk reglement CSG Jan Arentsz, de klachtenregeling 2015-2016 en de klokkenluidersregeling.*
- n. *De wijze waarop een nieuw logo tot stand is gekomen in coproductie met ouders, leerlingen en personeel.*
- o. *De gevolgen van de Wet werk en zekerheid voor de school.*
- p. *Het bezwaar dat school maakt tegen het opheffen door de gemeente van het exclusieve recht op het sportpark de Viaanse Molen als buiten-gymlocatie. Een bezwaar dat zich niet zozeer richt op het opheffen van het exclusieve recht als wel tegen het niet handhaven door Alkmaar Sport van het primaat van het voortgezet onderwijs bij de toekenning van de faciliteiten.*
- q. *De positieve feedback die tijdens de audit is gegeven door de commissie die moet toezien op de activiteiten die school ontplooit in het kader van het zogenaamde ELOS (internationaliserings-programma voor het voortgezet onderwijs) keurmerk.*
- r. *De pilot zelfevaluatie waaraan de vestiging Langedijk deelneemt. Een zelfevaluatie die in plaats van het inspectietoezicht zou moeten komen.*
- s. *De tevredenheidsonderzoeken ouders en leerlingen die in het verslagjaar hebben plaatsgevonden. Hoewel de categorieën waarover gerapporteerd wordt zijn veranderd, kan de conclusie getrokken worden dat er nog steeds sprake is van een toename van de tevredenheid.*
- t. *De integriteitscode en het professioneel statuut. Deze documenten zijn voorlopig vastgesteld in afwachting van een meer integrale benadering van deze thema's. Het ligt in de bedoeling integriteit en professionaliteit in de toekomst niet als aparte documenten te beschrijven, maar om reeds bestaande documenten zodanig te wijzigen (indien nodig) dat hieromtrent voldoende duidelijkheid bestaat.*
- u. *De identiteitsconferentie voor nieuwe en nog niet zo lang op het Jan Arentsz werkende personeelsleden is georganiseerd. Daarin stond de overgang van grondslag denken naar perspectief denken centraal.*
- v. *Een melding datalek die school heeft gedaan.*
- w. *De onderlinge evaluatie van de raad van toezicht van zijn resultaten, prestaties en functioneren inzake de samenstelling, taken en verantwoordelijkheden van de raad zoals deze staan beschreven in de statuten en het huishoudelijk reglement. De uitkomst van deze evaluatie is besproken met het college van bestuur.*

5. Toekomstige ontwikkeling van het toezicht

De "trektocht eigentijds onderwijs" en de modernisering van de onderwijstijd is in volle gang. De raad ziet er in de komende periode met name op toe dat de opbrengsten die daarmee beoogd werden, worden gerealiseerd. Opbrengsten die ervoor zorgdragen dat de ambitie van een excellent schoolklimaat wordt gerealiseerd, met voldoende professionele ruimte in de teams en met onderwijs dat beantwoordt aan de verwachtingen van onze ouders, leerlingen en maatschappij.

De raad van toezicht spreekt zijn waardering en dank uit aan het bestuur, de directie en medewerk(st)ers van CSG Jan Arentsz voor hun inzet en toewijding en ziet met grote interesse en vertrouwen 2017 tegemoet.

Bij de verdere ontwikkeling van de school is ons vertrouwen gericht op God en mensen en vinden wij onze inspiratie in de blijde boodschap voor mensen uit het Evangelie. Wij weten ons daarbij verantwoordelijk voor alles wat wij hebben ontvangen als een zinvolle opdracht gericht op de ontwikkeling van onze leerlingen en ten dienste van onze omgeving. Wij hopen dat in die overtuiging alle inzet, geleverd vanuit een gastvrije en zorgzame houding, vrucht mag dragen.

G.F. Ruiten

Voorzitter raad van toezicht

A.1 Bestuursverslag

Algemene informatie

Kernactiviteiten

De Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar en omstreken heeft tot doel voorbereidend wetenschappelijk onderwijs, algemeen vormend onderwijs en voorbereidend beroepsonderwijs te bevorderen. Deze doelstelling wordt nagestreefd door het in stand houden van de Christelijke Scholengemeenschap Jan Arentsz. Zij verzorgt voortgezet onderwijs voor scholieren in het vmbo, de havo, het atheneum en het gymnasium. Een groot deel van de leerlingen is afkomstig uit Alkmaar en directe omgeving (buurgemeentes). Het andere deel komt van de verder gelegen dorpen in alle windrichtingen.

Juridische structuur

De rechtspersoonlijkheid is een stichting. De stichting is opgericht in 1995, na een fusie van een vereniging en twee stichtingen.

Statutaire vestigingsplaats en adres

De Stichting is gevestigd in de statutaire vestigingsplaats Alkmaar, aan de Mandenmakerstraat 11. Het KvK nr. is 41241510.

Ambitie

De csg Jan Arentsz is een brede scholengemeenschap met ruim 2300 leerlingen verspreid over vier vestigingen in Alkmaar en Langedijk. In 2011 is de school een ontwikkeling gestart vanuit een heldere collectieve ambitie passend bij de biografie van de school en de christelijke wortels. Jan Arentsz wil in de regio bekend staan als een school met een warm en duidelijk schoolklimaat, met een herkenbaar eigentijds onderwijsconcept en –aanbod op iedere vestiging, met docententeams die het laten leren van de leerlingen centraal stellen en waar het niet alleen draait om cijfers en resultaat, maar waar socialisatie en persoonsvorming even belangrijk zijn.

Identiteit

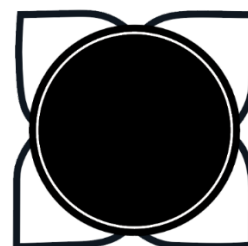

In het verslagjaar is onder leiding van een medewerker van Jan Arentsz, Xandra Vierkant, een nieuw logo ontwikkeld. De wijze waarop dit logo tot stand is gekomen en de symboliek die in het logo verpakt zit, zeggen veel over de identiteit van de school.

Het logo stap voor stap:

Jan Arentsz was een mandenmaker en hagepreker in de 16e eeuw, een moedige onverschrokken Calvinist. Het vlechtwerk van de mand is een verwijzing naar onze naamgever. Het symboliseert ook de verbintenis tussen school en het thuisfront (educatief partnerschap). De vorm is niet perfect geometrisch. Wij vinden het belangrijk dat er fouten gemaakt kunnen worden en dat we hier allemaal van leren.

Een mand kan niet zonder bodem, een school kan niet zonder afspraken. Deze

vormt de basis van ons logo. Ze doet ook denken aan een bloem. En die vergelijking is niet gek als we bedenken dat onze leerlingen als het ware als 'stekje' beginnen in de brugklas om daarna als een 'bloem' de school te verlaten.

We streven naar openheid, zichtbaarheid en toegankelijkheid. We vinden het belangrijk dat we helder en duidelijk communiceren. Het vlechtwerk van de mand laten we daarom door de bodem schijnen.

Het schoollogo is groen, de kleur van duurzaamheid en de toekomst. We zijn ons bewust van onze omgeving en voelen ons daarvoor verantwoordelijk.

De letter A vormde de basis van een retro lettertype waarin de naam van onze school is geschreven. De driehoek in deze letter symboliseert het belang dat we hechten aan de relatie leerling – ouder – school. De beweging in de letters E en Z staan voor onze flexibiliteit en de dynamiek die in de school zit. Meer traditionele normen en waarden in

een eigentijds jasje vormen de basis van een prettige schooltijd. Het handgemaakte retro lettertype heeft een moderne twist, want we streven ook naar eigentijds onderwijs!

Elke vestiging heeft haar eigen kleur, want streeft op haar eigen wijze met haar eigen ouders en leerlingen de Jan Arentsz brede uitgangspunten na.

Bij het ontwerp van het logo zijn de leerlingen, personeelsleden en ouders van de verschillende vestigingen betrokken. Het logo is daarmee ook het resultaat van een proces van co-creatie dat model staat voor de wijze waarop we binnen het Jan Arentsz veranderingsprocessen willen vormgeven.

Het vormgeven van de christelijke identiteit van de school is al jarenlang aan verandering onderhevig. Ontkerkelijking en ontzuiling zijn ook onze school niet voorbij gegaan. Activiteiten die vanuit onze traditie vorm zijn gegeven, zoals vieringen en dagopeningen, vragen om een meer eigentijdse vorm. Maar identiteit is meer.

De keuze voor een 'excellent' schoolklimaat vloeit naadloos voort uit de christelijke identiteit van onze school. We vinden leren belangrijk, maar er is meer dan alleen het vergaren van kennis en vaardigheden.

Ook tijdens de trektocht zelf geldt: in hoeverre beantwoordt de tocht aan de identiteit van onze school? Zijn we milieuvriendelijk op reis, of sparen we het milieu en gedragen we ons als rentmeesters, helpen we elkaar het beste uit onszelf te halen? Op welke wijze verloopt de besluitvorming? En hoe communiceren we met elkaar? Wordt iedereen die dat wil en betrokken is, gehoord? Praten we met elkaar, of over elkaar? Is er vertrouwen in elkaar? Het zal duidelijk zijn dat ook de keuze voor het sturen op proces en resultaat geen toevallige is maar is gestoeld op onze identiteit.

Organisatiestructuur

De Christelijke Scholengemeenschap Jan Arentsz kent een eenhoofdig college van bestuur. De vestigingen en de afdeling bedrijfsvoering worden geleid door directeuren. Drie van deze vestigingen, de twee vestigingen aan de Mandenmakerstraat en de vestiging vmbo-beroepsonderwijs Zorg en Welzijn van het Van der Meij College liggen in de gemeente Alkmaar. De vierde ligt in de gemeente Langedijk. Het college van bestuur en de afdeling bedrijfsvoering zijn gehuisvest in het gebouw aan de Mandenmakerstraat te Alkmaar.

De vestiging Mandenmakerstraat vmbo heeft de vmbo-beroepsgerichte en vmbo/havo-brugklassen en omvat voorts leerjaar 2 in de beroepsgerichte en 2 tot en met 4 in de theoretische en gemengde leerwegen. De leerlingen in de beroepsgerichte leerwegen krijgen na leerjaar 2 toegang tot de beroepsgerichte leerwegen van het vmbo, die verzorgd worden op het Van der Meij College.

De vestiging Mandenmakerstraat havo/vwo omvat alle leerjaren havo, atheneum en gymnasium.

De vestiging Bosgroet in Zuid-Scharwoude (gemeente Langedijk) heeft vmbo-, vmbo/havo- en havo/vwo-brugklassen. Na de brugklas worden de leerlingen geplaatst in de afdelingen vmbo, havo of atheneum. Na het derde leerjaar havo of atheneum kunnen de leerlingen hun opleiding vervolgen op de vestiging Mandenmakerstraat tweede fase.

De vestiging Zorg en Welzijn in het Van der Meij College is een vestiging waarin op grond van een samenwerkingsovereenkomst wordt samengewerkt met de Stichting Openbaar Voortgezet Onderwijs Noord-Holland-Noord ('SOVON'). Daartoe is de coöperatie Van der Meij College opgericht, waarvan ons bestuur en het SOVON-bestuur de dragende besturen zijn. Het coöperatiebestuur treedt op als beheerder van gebouw en goederen, niet als werkgever of bevoegd gezag.

In de vestiging die is ondergebracht in het Van der Meij College verzorgen wij het onderwijs en het personeelsbeleid in de sector Zorg en Welzijn voor het derde en vierde leerjaar van de beroepsgerichte leerwegen in het vmbo.

Governance

De 'Code Goed Onderwijsbestuur Voortgezet Onderwijs' wordt nageleefd. Wel is in 2014 de zittingstermijn van de voorzitter van de raad van toezicht verlengd met 4 jaar tot 2018. Dit omdat de raad van mening was dat met zoveel nieuwe leden de continuïteit in gevaar zou komen. Dit was conform de toen vigerende governance code (uit 2008). De governance code van juni 2015 maakt melding van een maximale zittingsduur van acht jaar die niet mag worden overschreden. Het

besluit van 2014 is hiermee in strijd. De raad is evenwel van mening dat de overwegingen die zij toen had nog steeds de juiste zijn en in het belang van de CSG Jan Arentsz.

Klachtenafwikkeling

De school hanteert een klachtenregeling, die is gepubliceerd op de website van de school, www.ja.nl.

Toelaatbaarheid en toegankelijkheid

De school is toegankelijk voor alle leerlingen die kunnen voldoen aan de toelatingseisen, zoals verwoord op de website van de school bij de rubriek 'Aanmelden'. Aan ouders en leerlingen wordt bij de inschrijving gevraagd of zij de grondslag van de school kunnen onderschrijven dan wel respecteren. Daarmee beogen we als open christelijke school, dat alle leerlingen met instemming van hun ouders kunnen meedoen aan de identiteitsactiviteiten die wij in het kader van onze vorming en ons onderwijs aanbieden, zoals dagopeningen, de vieringen en de lessen godsdienst.

De csg Jan Arentsz is onderdeel van het samenwerkingsverband VO/SVO Noord- Kennemerland. Binnen dit samenwerkingsverband is de afgelopen jaren hard gewerkt aan de invoering van passend onderwijs. Het samenwerkingsverband heeft in die periode een samenhangend geheel van ondersteuningsvoorzieningen binnen en tussen de scholen ontwikkeld. De csg Jan Arentsz heeft, zoals de andere scholen in het samenwerkingsverband, in haar schoolondersteuningsprofiel beschreven welke basisondersteuning en welke extra ondersteuning voorhanden is. Mocht een leerling zich aanmelden met een zodanig complexe ondersteuningsproblematiek, dat deze niet door de school adequaat begeleid kan worden, dan zijn er binnen het samenwerkingsverband voldoende mogelijkheden om een passende onderwijsplek te realiseren.

Belangrijkste elementen van het gevoerde beleid

Scholen werken niet in het luchtledige. Dat geldt ook voor de csg Jan Arentsz. In voor-

gaande verslagjaren werd in de directe omgeving zichtbaar dat demografische en andere ontwikkelingen ertoe leiden dat de profilering van de verschillende afdelingen een extra impuls diende te krijgen. Dat heeft ertoe geleid dat er steeds meer sprake is van een onderscheidend aanbod en dat de ambitie gestalte krijgt om op elke vestiging een herkenbaar onderwijsconcept te realiseren. Rode draad in dit profileringsaanbod is en blijft dat er een bijdrage wordt geleverd aan de beoogde brede vorming van onze leerlingen.

Jan Arentsz Langedijk onderscheidt zich door haar kleinschaligheid en door de aandacht die wordt gegeven aan sport en cultuur. Met de nieuwe vakken Doe-JA-Ding, JA-Doen en JA-Strax heeft de onderbouw van de vestiging vmbo in Alkmaar een duidelijker gezicht gekregen. In de bovenbouw is een nieuwe tabel gepresenteerd waarin de gemengde leerweg meer eigentijdse varianten heeft gekregen en wordt rekening gehouden met de ambities van de leerlingen (aanbieden havo-stof, invoering LO-2, meer op de toekomst beroepsgericht onderwijs). De toetreding tot het netwerk Technasium biedt de Havo-afdeling de mogelijkheid om de onderscheidende havo-didactiek die nagestreefd wordt verder vorm te geven. Het projectonderwijs en de oriëntatie op de wetenschap zorgt binnen de vwo-afdeling voor een steeds nadrukkelijker keuze voor onderzoekend leren. In het verlengde daarvan was in het verslagjaar een toetreding tot het Pre-University College van de Vrije Universiteit een logische stap. De school zorgt er door haar inspanningen op het gebied van internationalisering voor dat burgerschap een brede invulling krijgt (ELOS-keurmerk). Dat de school Sportactieve School is maakt duidelijk dat er ook langs een andere route werk wordt gemaakt van persoonsvorming en socialisatie. Het extra aanbod Cambridge Engels is in 2016 gecontinueerd. Bij het vak Frans is er sedert 2016 de mogelijkheid voor onze leerlingen om zich op Delf-niveau te bekwamen.

In breder verband heeft de school te maken met een naar het lijkt afnemende institutionele druk. Er ontstaat meer ruimte voor een

samen optrekken van personeel, ouders en leerlingen bij het verwezenlijken van de collectieve ambitie. Ruimte die de school nadrukkelijk ook zoekt. De school streeft naar een duidelijk verhaal, waarin ouders en leerlingen herkennen dat de school een eigentijds antwoord heeft op maatschappelijke ontwikkelingen. Een antwoord dat duidelijk maakt waarom de school haar eigen koers vaart, en niet zwalkt omdat de politiek steeds iets anders van haar verlangt. De strategische keuzes die in 2011 zijn gemaakt worden jaarlijks herijkt. En hoewel de woorden die daarvoor worden gebruikt soms andere zijn geworden, is de lijn die toen is ingezet nog steeds zichtbaar.

De koerswijziging uit 2011 moest 'gedragen' worden door een andere organisatie: een andere manier van samenwerken en aansturen. De school wilde zich ontwikkelen tot een organisatie die is gebaseerd op de principes van *high trust*; dat is een organisatie die uitgaat van vertrouwen en betrokkenheid, met vrijheid binnen kaders en met verantwoording gebaseerd op de collectieve ambitie en gedeelde waarden en minder op harde prestatie-indicatoren. Teamvorming en ruimte geven aan professionals, passen binnen deze besturingsfilosofie.

De vraag die ook werd gesteld in 2011 was, hoe stuur je deze ontwikkeling of stuurt deze ontwikkeling zichzelf? De keuze is gevallen op een aanpak die uitgaat van 'trekken' in plaats van 'reizen'.

reizen	trekken
doel: nieuw evenwicht	doel: blijvende ontwikkeling
startpunt: top-down	startpunt: probleem of uitdaging
strategie: ontwerpen & implementeren	strategie: starten, zoeken, werkendeweg leren
sturing van de inhoud	sturing van het proces

Het veranderlandschap als baken

Wie wil gaan trekken, heeft een overzichtskaart nodig om te bepalen waar je bent in het landschap en om te duiden wat je tegenkomt. Deze gedachte is in de trektocht van Jan Arentsz letterlijk vertaald in een ontwerp voor een landkaart die het landschap van het ontwikkelingsproces visualiseert. Trekken betekent niet per definitie alles zelf ontdekken: er is al veel bekend over dit soort processen. Het veranderlandschap is een niet volledige, maar voor de school toepasselijke en handzame, bundeling van veranderkundige bagage geworden die op de trektocht naar een excellent schoolklimaat van pas kan komen. Daarnaast is het veranderlandschap een hulpmiddel om consistent en coherent leiding te geven. In een oogopslag zijn de samenhang der dingen en de bedoeling zichtbaar.

Kwaliteiten van leidinggevend versterken

De kwaliteiten van leidinggevend zijn cruciaal in het veranderingsproces. Kennis van theorie en concepten over onderwijs en veranderen zijn nodig. Als je niet weet wat bepalend is voor succesvolle ouderparticipatie, is het lastig om daarin de goede dingen te doen. Als je je niet verdiept in wat bekend is over wat werkt in de pedagogisch-didactische benadering van leerlingen, is het lastig om je hierin te ontwikkelen. Als je niet weet

hoe weerstand ontstaat, is het moeilijk hiermee om te gaan. Kennis van concepten en theorie maakt het mogelijk om goed te (le-)kijken en adequaat te interveniëren. Om leidinggevenden goed toe te rusten, heeft Jan Arentsz het initiatief genomen een digitale kennisbank in te richten. Het hiervoor genoemde veranderlandschap is het openingsscherm van deze kennisbank geworden. Via de landkaart kan een leidinggevende op basis van richtvragen navigeren naar kennis en instrumenten om beter te kijken naar specifieke vraagstukken op het gebied van onderwijs- en organisatieontwikkeling en om passend te interveniëren.

Integratie van wetenschappelijke inzichten

Het kennis nemen van wat er aan resultaten bekend is uit vijfendertig jaar onderwijsonderzoek kan ons helpen om onze kennis over de dagelijkse praktijk te koppelen aan wat uit onderzoek bekend is. Op alle vestigingen wordt gewerkt aan het doorvoeren van elkaar aanvullende concepten, die bovendien de toets van vijfendertig jaar onderzoek kunnen doorstaan.

De vestiging Langedijk en de vestiging vmbo Alkmaar richten zich al langer op het creëren van een gemeenschappelijk pedagogisch didactisch klimaat, met leren in veiligheid en met een methode van formatieve feedback (RTTI). Het in het lyceum onder druk van de mindere examenresultaten van 2009 eerder gekozen 'leren1/leren2' concept heeft nooit brede invoering gehad. Het werd toch vooral gezien als een verplichting die van buiten kwam. Daardoor werd onvoldoende eigenaarschap gevoeld. Dat eigenaarschap wordt nadrukkelijk wel gevoeld voor de ontwikkeling van een eigen havo-didactiek en voor het verder vormgeven van onderzoekend leren in de vwo-afdeling. In het lyceum is sterk geïnvesteerd in de coaching van leerlingen. In 2014 is de vwo-afdeling gestart met een professionaliseringstraject door middel van lesbezoeken en collegiale consultatie, daarbij begeleid door de opleiders vanuit de opleidingsschool. Dit traject is in het verslagjaar voortgezet. Er wordt in

toenemende mate bij de lesbezoeken gebruik gemaakt van het zogenaamde Icalt-instrument. Er is hard gewerkt aan het ontwikkelen van mentorlessen in de havo-afdeling. Het vmbo in Alkmaar heeft verder gewerkt met het eerder ingevoerde didactisch concept (RTTI) en doet nu actief mee in de pilot van de Diagnostische Tussentijdse Toets (formatief toetsen). Duidelijk wordt dat de formatieve feedback die hierdoor gegeven kan worden aan de leerlingen, haar vruchten begint af te werpen. Datzelfde zien we in de vestiging Langedijk waar, zoals in Alkmaar, de examenresultaten een stijgende lijn te zien geven.

De afdeling Zorg en Welzijn van het Van der Meij College heeft in het verleden gekozen voor het PBS concept (Positive Behaviour Support). Nu dit succesvol blijkt als pedagogisch concept in de gemeenschappelijke ruimtes, is dit ook ingevoerd in de lessen. Daarbij is in het verslagjaar ook weer, zoals in het voorgaande jaar, gebruik gemaakt van een vorm van praktijkonderzoek die de afdeling Special Educational Needs van de Vrije Universiteit naar Nederland heeft gehaald, het zogenaamde lesson study. Het gaat hier om een methode van praktijkonderzoek waarbij docententeams samen lessen ontwerpen, uitvoeren en evalueren. Ook hier valt op dat de aanpak resultaten heeft. De examenresultaten van de afdeling Zorg en Welzijn laten een stijgende lijn zien.

Kwaliteitszorg

Kwaliteitszorg is binnen Jan Arentsz geen apart domein. We streven ernaar dat kwaliteitszorg een geborgde manier van werken is waardoor processen op norm worden gehouden. Dat wil zeggen dat we op gezette tijden op basis van de trits 'waarnemen, verklaren en bijstellen' de bestaande praktijk verbeteren. Dit alles op basis van de gestelde normen en de geformuleerde verwachtingen. Daarvoor worden evaluatieonderzoeken gedaan (zie bijvoorbeeld ouderen leerling-tevredenheidsonderzoeken, teammonitor), maar ook worden er gesprekken gevoerd naar aanleiding van kwantitatieve onderzoeken om zo te komen tot betekenisgeving en tot de juiste interventie. En

indien dat nodig is, worden normen en verwachtingen bijgesteld.

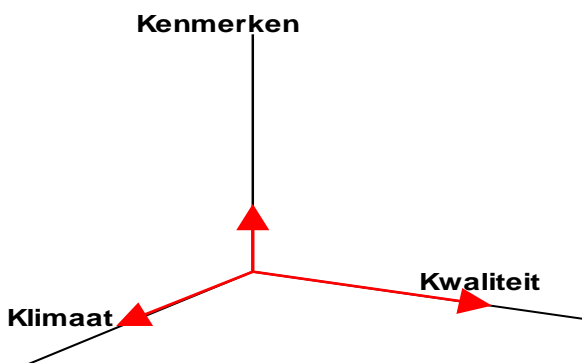
Horizontale dialoog

De Jan Arentsz heeft sedert 2011 in haar collectieve ambitie opgenomen dat zij streeft naar educatief partnerschap. De school realiseert zich dat kwaliteitsverbetering van haar onderwijs alleen mogelijk is als ze samen optrekt met de ouders in de begeleiding van zoon en/of dochter. Met de vorming van ouderpanels en het nadrukkelijker betrekken van de contactoudergroepen per vestiging bij de beleidsvoorbereiding wordt steeds nadrukkelijker vorm gegeven aan de horizontale dialoog en verantwoording. De ouders hebben in de zogenaamde 'trektocht eigentijds onderwijs' een nadrukkelijke inbreng gehad in speciaal voor ouders en leerlingen belegde bijeenkomsten. De ouders in de medezeggenschapsraad hebben door deze inbreng van hun achterban kunnen zien dat de stukken die voor besluitvorming in 2016 langs de raad werden geleid steun genieten van de ouders.

Teammonitor

In 2016 is geen teammonitor afgenomen. Deze vindt tweejaarlijks plaats. De laatste dateert uit 2015. De uitkomsten daarvan lieten zien dat het teamgericht werken als structuurverandering is gelukt. Daar waar werd gevraagd naar resultaten van het werken in teams was in een aantal teams ruimte voor verbetering. Dat was ook de conclusie van de teams zelf.

Positionering

Scholen worden door hun omgeving beoordeeld op **Kwaliteit** (in de zin van rendement en opbrengsten), op onderwijs **Kenmerken** en op school **Klimaat**. Externe evaluaties lieten in 2011 zien dat de csg Jan Arentsz op geen van de drie terreinen excelleerde.

In 2016 kan geconcludeerd worden dat de strategische keuze voor een excellent schoolklimaat steeds beter wordt waargemaakt. Waar Jan Arentsz Langedijk van meet af aan de focus heeft gelegd op excellentie op het gebied van onderwijskenmerken, heeft de heroriëntatie die heeft plaatsgevonden als gevolg van de mindere aanmelding in 2011 en 2012, ertoe geleid dat ook hier de focus is komen te liggen op het streven naar een excellent schoolklimaat. Voor alle vestigingen geldt dat met het vormen van teams een begin is gemaakt met de weg omhoog. De opbrengstenkaarten laten voor alle afdelingen voldoende rendementen en opbrengsten zien. Uitzonderingen hierop vormen de opbrengsten voor het vwo, dat door een tegenvallend CE-gemiddelde in 2016 in het gemiddelde over drie jaar net onder de norm komt, en de havo-afdeling die zowel bij rendement als bij opbrengsten weliswaar een stijgende lijn laat zien, maar over drie jaar gerekend net onder de norm uitkomt. Desalniettemin was er voor alle afdelingen sprake van een toekenning van het basisarrangement.

De stijgende lijn in tevredenheid bij ouders en leerlingen die we ook in 2015 signaleerden, geeft extra vertrouwen dat we op de goede weg zijn. In het verleden was de csg Jan Arentsz onvoldoende in staat op het terrein van onderwijskenmerken een geloofwaardig alternatief neer te zetten tegenover concepten als tweetalig onderwijs, LOOT, enzovoorts. Nu kan vermeld worden dat met het versterken en uitbreiden van het bestaande JAcademic-concept een aantrekkelijk alternatief gevormd is en ook heeft geleid tot het verwerven van het WON-keurmerk, het JetNet-lidmaatschap en het ELOS-keurmerk. Dat de vwo-afdeling nu ook is toegetreden tot het Pre-University College van de

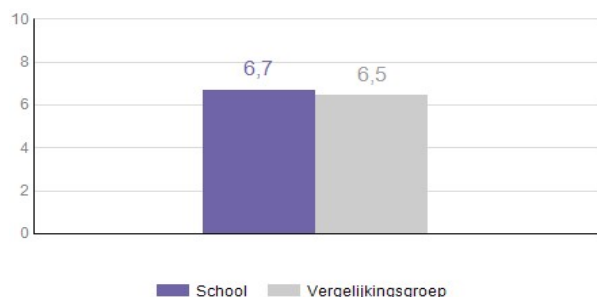
Vrije Universiteit zorgt voor een nog duidelijker gezicht bij deze afdeling. Wel willen de teams de komende tijd nadenken over de vraag hoe zij meer focus in de profilering kunnen aanbrengen.

Die focus heeft de vestiging Langedijk met haar profilering op Sport en Cultuur als 'middel' om te komen tot een excellent schoolklimaat inmiddels weten aan te brengen.

De vmbo-teams in Alkmaar hebben in 2015 in hun trektocht naar eigentijds onderwijs nieuwe lessentabellen ontwikkeld die de vestiging een duidelijker onderscheiden gezicht gaan geven. Er valt de komende jaren voor de leerlingen wat te kiezen bij JA-Doen en de leerlingen worden bij Ja-Strax geholpen om na te denken over hun toekomst.

Leerlingen

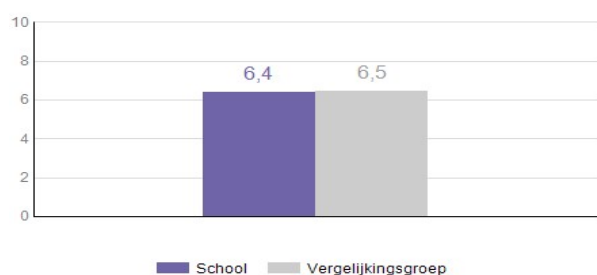
Tevredenheid Langedijk

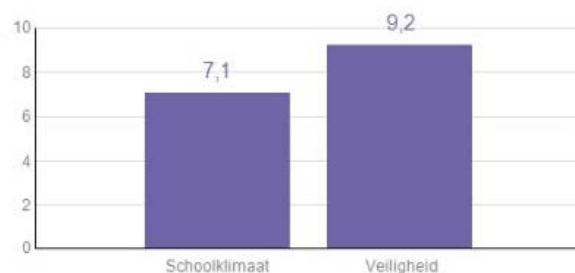
Schoolklimaat en veiligheid in Langedijk

Tevredenheid Alkmaar

Veiligheid en schoolklimaat Alkmaar

Van oudsher wordt op school positieve persoonlijke aandacht voor de leerlingen belangrijk gevonden. Het beleid van de school is erop gericht de leerling zo goed mogelijk op te vangen en zich snel te laten thuis voelen op onze school. Er is daarom veel aandacht voor het mentoraat. We hanteren daarbij een leerlingvolgsysteem. Nieuwe leerlingen krijgen van hun mentor een introductieprogramma om wegwijs te worden op onze school. De mentor bezoekt de brugklasleerling en de ouders thuis in de loop van het eerste schooljaar, en waar nodig ook in de volgende jaren. Veel zorg wordt besteed aan een veilig leef- en leerklimaat. Toch lieten tevredenheidsonderzoeken onder ouders en leerlingen in het verleden zien dat het nagestreefde excellente schoolklimaat er nog niet was. In 2016 laten de onderzoeken die we afnemen zien dat de tevredenheid over het klimaat en de veiligheid nog steeds een stijgende lijn vertonen en dat de Jan Arentsz haar ambitie om op deze terreinen te excelleren steeds beter weet vorm te geven. Het is goed op te merken dat in de tevredenheidsonderzoeken de vestigingen in Alkmaar bij elkaar worden genomen. Het Emovo-onderzoek (Elektronische Monitor en Voorlichting) dat jaarlijks wordt afgenomen laat zien dat de csg Jan Arentsz zich in die zin ook positief onderscheidt van de omliggende scholen.

Veel tijd wordt geïnvesteerd in de begeleiding en opvang van leerlingen met problemen. De school werkt hierin nauw samen met de partners in het regionale samenwerkingsverband voor de leerlingenzorg, de leerplichtambtenaren en de gemeentes. Binnen het samenwerkingsverband is in het verslagjaar veel werk verzet bij de verdere

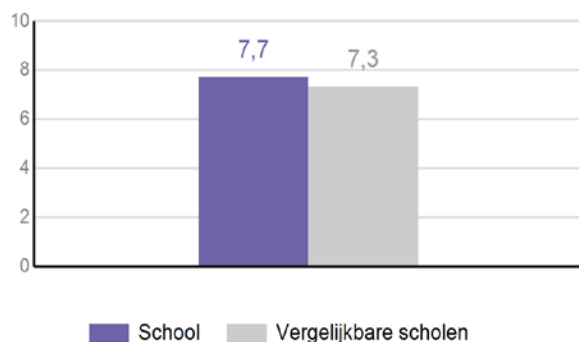
vormgeving van de invoering van passend onderwijs.

De school heeft een enthousiaste leerlingenraad, die zich in het verslagjaar weer voor tal van zaken sterk heeft gemaakt. De leerlingenraad is, doordat een aantal leerlingen examen heeft gedaan verjongd, maar dat is door haar leden goed opgevangen. Een grote groep leerlingen wordt actief betrokken bij de beleidsvoorbereiding. De leerlingenraad is met vier leden ook nauw betrokken bij de medezeggenschapsraad. Ook buiten de leerlingenraad of in samenwerking met de leerlingenraad worden door leerlingen steeds meer initiatieven genomen. Vanaf 2013 kent de school een vereniging genaamd Inspiration. Onder begeleiding van een docent ontplooiën deze leerlingen tal van activiteiten, zoals het verzorgen van 3D print-lessen aan andere leerlingen (leerlingen uit Alkmaar hebben ook les gegeven aan leerlingen in Langedijk) en groep 8 leerlingen, het organiseren van een schooldag, enzovoorts. Inmiddels telt de vereniging meer dan honderd leden.

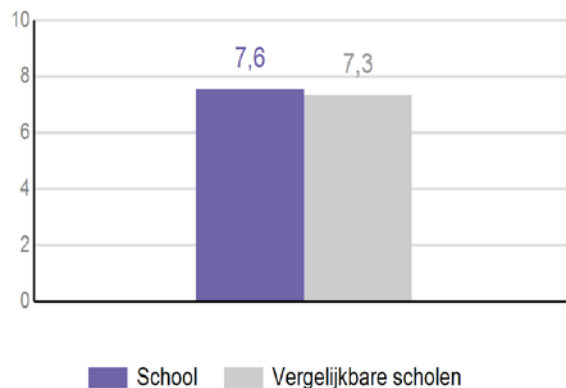
In de vestiging Langedijk heeft de leerlingenparticipatie een extra impuls gekregen. Daar is inmiddels een leerlingenraad van vier leerlingen opgericht; per jaarlaag een leerling.

Ouders

Tevredenheid Langedijk

Tevredenheid Alkmaar

Het contact met de ouders onderhoudt de school via brieven, nieuwsbrieven, de website, met ouderavonden en spreekuren. Samen met de ouders is enkele jaren geleden besloten om het contact meer langs digitale weg te laten verlopen. Deze digitale communicatie raakt inmiddels ingeburgerd. Daarnaast heeft elke vestiging zijn contact-oudergroep, die periodiek overleg voert met de vestigingsdirectie over het gevoerde vestigingsbeleid. De overkoepelende ouderraad komt vanaf augustus 2015 niet meer bij elkaar, omdat is besloten om te kijken of een andere opzet, waarbij de contact-oudergroepen een paar keer samen vergaderen, beter zal werken. Deze werkwijze is aan het einde van het schooljaar 2015-2016 geëvalueerd. Daarbij was men unaniem van mening dat de nieuwe opzet beter voldoet. De ouders zijn met vier personen vertegenwoordigd in de medezeggenschapsraad. In 2013 is een begin gemaakt met zogenaamde ouderpanels, een groep ouders die een paar keer per jaar gevraagd wordt digitaal input te leveren rond een door de school gekozen thema. In het verslagjaar zijn deze panels een aantal malen bevraagd.

Personeel

Centraal in ons personeelsbeleid staat de professionalisering van schoolleiding en leraren. Niet als doel op zich, maar als middel om te komen tot goed onderwijs. Uiteraard is daarbij ook aandacht voor de ontwikkeling van het personeel in relatie tot hun loopbaan. Bij dit streven maakt de csg Jan Arentsz gebruik van de gesprekscyclus waarbij medewerkers zelf feedback op hun functioneren verzamelen. In 2014 is er ook

voor het management een feedback-instrument ontwikkeld. Dit instrument is gebaseerd op de zeven domeinen van leiderschap die in opdracht van de VO-raad zijn ontwikkeld ten behoeve van het bekwaamheidsdossier van schoolleiders. In 2016 hebben op basis van deze domeinen wederom gesprekken plaatsgevonden.

In 2015 heeft de Academische Opleidingschool Noord-Holland-West, waarvan de csg Jan Arentsz onderdeel uitmaakt, de toetsing door de Nederlands Vlaamse Accreditatie Commissie goed doorstaan. Jaarlijks leidt de school samen met de lerarenopleidingen zo'n 70 mensen op tot leraar. De ambitie om de opleidingsschool een rol te laten spelen in het hele traject van 'start-bekwaam tot senior docent' heeft in het verslagjaar met het zogenaamde 'inductietraject' en de lesbezoeken vanuit de opleidingsschool aan de hand van het Icalt-instrument een extra impuls gekregen.

Voor de verantwoording van het gevoerde personeelsbeleid en de behaalde resultaten wordt sinds 2010 verwezen naar Scholenopdekaart.nl.

De verzuimcijfers laten in 2016 een wisselend beeld zien. Met een gemiddelde voor alle vestigingen van 4,59% en een meldingsfrequentie van 1,54 is er nog steeds sprake van een ziekteverzuim dat zich positief onderscheidt van het landelijke beeld. En als we het Van der Meij College buiten beschouwing laten (voornamelijk langdurig verzuim) dan is het beeld beter met 4,1%. Maar dit is wel hoger dan in 2015 (3,4%). Kijken we naar de cijfers per vestiging dan valt op dat vooral het vmbo in Alkmaar te maken heeft met een hogere meldingsfrequentie (1,97) en met een hoger verzuimpercentage (6,34%). In het voorjaar van 2017 zal binnen de teams aan de hand van een kijkwijzer werkdruk, het gesprek gevoerd worden over de oorzaken hiervan. Maar, we kunnen al wel concluderen dat ook een rol speelt dat er meer leerlingen met gestapelde problematiek de school in komen en dat vooral het vmbo-team hierdoor aanloopt tegen begeleidingsgrenzen. Om die reden is in samenwerking met het samenwerkingsverband een

zogenaamd impulstraject gestart dat er onder andere in moet voorzien dat het team beter toegerust raakt voor deze groep leerlingen. Genoemd is al dat het Jan Arentsz deel van het Van der Meij College voornamelijk langdurend verzuim heeft. Bedrijfsvoering (3,73%/1,06), het lyceum (3,6%/1,47) en de vestiging Langedijk (2,52%/1,26) laten cijfers zien die weinig reden tot zorg geven.

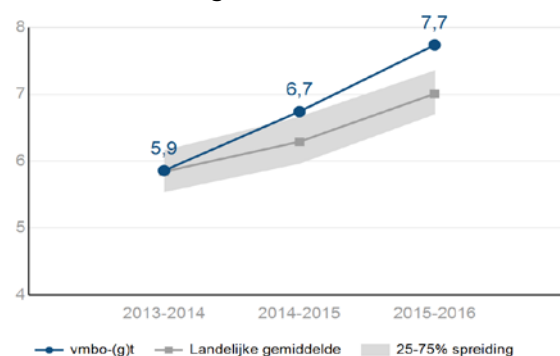
Zorg

De school spant zich doorlopend in om het voortijdig schoolverlaten terug te dringen en werkt daarin nauw samen met de andere scholen in de regio. Tevens werd samen met de regio scholen in het verslagjaar hard gewerkt aan de verdere invoering van passend onderwijs. Het Ondersteuningsplan 2014-2018 is leidend in de ambitie om alle leerlingen in onze regio een passende plek te bieden.

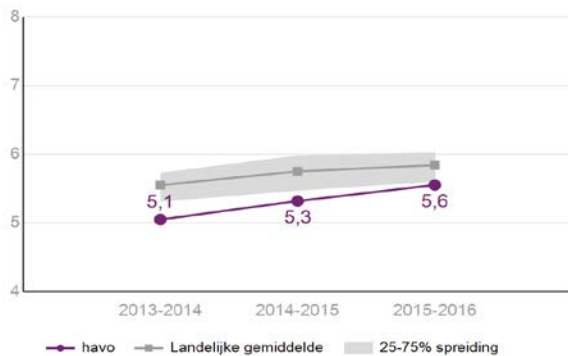
In het kader van de zorg neemt Jan Arentsz deel aan het Emovo-onderzoek (Elektronische Monitor en Voorlichting) dat wordt uitgezet door GGD Hollands Noorden onder leerlingen van de tweede en vierde klassen van het voortgezet onderwijs in de regio. Het doel van dit onderzoek is om inzicht te krijgen in de gezondheidssituatie van jongeren. Na afloop krijgt elke jongere een persoonlijk gezondheidsadvies op maat. Ook adviseert de GGD, op basis van de verzamelde gegevens, scholen en gemeenten over hun gezondheidsbeleid.

Taal- en rekenonderwijs

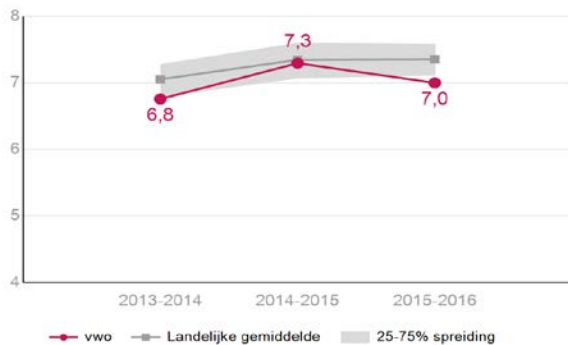
Rekenen vmbo (g)t Alkmaar

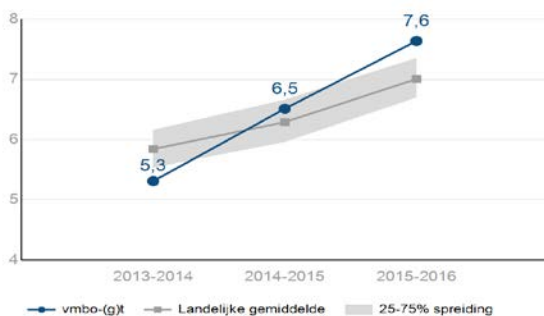
Rekenen havo Alkmaar

Rekenen vwo Alkmaar

Rekenen vmbo (g)t Langedijk

Ook in 2016 is er veel aandacht besteed aan de kwaliteit van het taal- en rekenonderwijs. De cijfers van de resultaten van de reken-toets laten zien dat het ingezette beleid hierbij haar vruchten begint af te werpen. De havo-afdeling laat een licht stijgende lijn zien, maar werkt aan een verdere verbetering die nodig is als we kijken naar het landelijk gemiddelde. De vmbo-leerlingen in Alkmaar en Langedijk doen het uitstekend, als we de landelijke vergelijking als uitgangspunt nemen.

Goede en betrouwbare schoolexamens

In de gesprekken die de directie jaarlijks voert met de secties wordt de secties ge-

vraagd naar hun analyse van de examenresultaten en waar nodig naar hun plan van aanpak. Ook staat het thema 'goede en betrouwbare schoolexamens' daarbij op de agenda. De geringe discrepanties tussen schoolexamen en centraal examen suggereren dat de secties hierin over het algemeen slagen.

Uitblinken op alle niveaus en een passende kwalificatie voor alle leerlingen

In het algemeen geldt dat de csg Jan Arentsz zich inspant om de leerlingen zodanig te begeleiden, dat zij ten minste het schooladvies realiseren.

Meer aandacht aan excellentie is in het verslagjaar gegeven door het aanbieden van JAcademic-projecten, ELOS-activiteiten en lessen Cambridge Engels. Ook kunnen in dit verband de zogenaamde WON-uren genoemd worden, waarin de leerlingen van de brugklas en de tweede klassen zich oriënteren op de wetenschap. Daarbij worden leerlingen via lezingen en masterclasses gestimuleerd meer uit zichzelf te halen. Als enige school in de regio neemt ons vwo deel aan het VU Pre-University College. Dit is een netwerk vanuit de Vrije Universiteit Amsterdam waarbij wordt gewerkt aan talentontwikkeling van gemotiveerde leerlingen. Leerlingen uit vwo 4 en vwo 5 mogen masterclasses volgen. Zo ervaren ze wat het is om een universitaire studie te volgen en leren ze een betere studiekeuze te maken. Met de gevolgde activiteiten kunnen ze ook nog certificaten verdienen.

De eerdergenoemde leerlingvereniging Inspiration geeft op een geheel eigen wijze invulling aan het thema excellentie. Zo verzorgen zij lessen over de 3D-printer aan leerlingen uit het derde leerjaar en tijdens leerlingenmiddagen voor groep 8.

Uitblinken kunnen leerlingen ook op het vmbo. Door hun talenten te ontdekken bij Ja-Doen en Doe-Ja-Ding, door versneld examen te doen op de vestiging Langedijk.

Burgerschapsvorming

De maatschappelijke stage is sedert 1 augustus 2014 niet langer verplicht. Dat wil echter niet zeggen dat de csg Jan Arentsz is

gestopt met het organiseren van activiteiten ter bevordering van de burgerschapsvorming. Integendeel, leerlingen worden meer dan ooit gestimuleerd een maatschappelijke bijdrage te leveren. Het streven naar brede vorming en het waarmaken van onze identiteit spelen hierin uiteraard een grote rol. Het afgelopen jaar zijn in dit licht tal van activiteiten georganiseerd in de vorm van vaak Goede-doelen-projecten (sponsorloop, sponsorschaaatsen, voedselbank, Zip Your Lip, Amnesty-acties e.d.). Ook de paasbloemenactie is een activiteit in het kader van de maatschappelijke stage. Verder waren er enige grotere projecten in school zoals hulpmentoraat, leerling kantine, inzet van leerlingen bij open dagen en het project Schoolwacht. Daarnaast waren er projecten zoals Globaland, een onderwijsproject dat gericht is op derde-wereld-landen (MV), het Sterrenkundeproject, een bijdrage aan de inrichting van een nieuwe ingang van het Eise Eisinga Planetarium, enzovoorts.

Het vak maatschappijleer in 4 vwo verzorgt elk jaar deelname aan het zogenaamde Model European Parliament.

Elk jaar gaan zowel vanuit Alkmaar als Langedijk groepen leerlingen en docenten voor vrijwilligerswerk naar het buitenland. Bestemmingen zijn onder andere Malawi en Uganda.

Maatschappelijk ondernemen - Projecten

In 2016 organiseerde de school verschillende onderwijskundige projecten, die van bijzonder vormende waarde zijn. Te denken valt aan:

- Milieu- en duurzaamheidsprojecten: de school in de wijk, waterkwaliteit, zonne-energie, deeltjesonderzoek, een en ander met partnerscholen in Duitsland, met docenten in het kader van een Europees Comeniusproject, in samenwerking met de gemeentes Alkmaar en Langedijk en diverse bedrijven, met 'Cross your borders' (ontwikkelingswerkproject);
- Sociale en maatschappelijke projecten: vrijwilligersdag, maatschappelijke stages in onderbouw en bovenbouw, met

medewerking van vele bedrijven in de regio, 'jong ontmoet oud';

- Culturele projecten: in samenwerking met cultuurinstellingen en theaters in de regio, met theater in de school (met, voor en door de leerlingen), met film- en muziekvoorstellingen, met museumexcursies in binnen- en buitenland;
- Sportieve projecten: Jan Arentsz is erkend als 'Sportactieve School', waartoe de school vele mogelijkheden van sportbeoefening moet aanbieden. De school wint regelmatig eerste prijzen met teamwedstrijden in regionaal en landelijk verband;
- Economische projecten: deelname aan het project 'terugdringen voortijdig schoolverlaten'; deelname aan het project 'plus-jongeren'; 'spannend ondernemen';
- Opleiden van studenten in het kader van de Academische Opleidingsschool Noord-Holland-West (Jan Arentsz is lid en penvoerder).

Ruimte voor de leraar

Het verslagjaar stond wederom bovenal in het teken van de teamvorming. Tien teams verspreid over drie vestigingen zijn hun vijfde jaar in gegaan. Teamvorming die ruimte moet bieden voor de leraar om te groeien als collega en professional. Ook na invoering is er sprake van een begeleiding van het teamvormingsproces, die maakt dat ook als de teams eenmaal gevormd zijn, de teamvorming een grote kans van slagen heeft. Samen met Bureau Kock wordt het proces nauwkeurig gemonitord en is samen met de teamleiders en de directie voor alle betrokkenen een begeleidingsprogramma op maat opgezet. In 2017 wordt de teammonitor wederom afgenomen.

Zelfevaluatie bestuur

De voorzitter van het college van bestuur voert jaarlijks twee maal functionerings-gesprekken met de remuneratiecommissie van

de raad van toezicht. Daarin wordt de feedback gedeeld en besproken die de bestuursvoorzitter ophaalt via 360 graden feedback. Ook heeft de Jan Arentsz deelgenomen aan een onderzoek naar sturingsdynamiek dat door Waslander en Hooge in 2016 is uitgevoerd. De terugkoppeling hiervan vindt in 2017 plaats en zal inzicht geven in het bestuurlijk handelen van het CvB.

Huisvesting en materiële voorzieningen

ICT

Csg Jan Arentsz is een moderne school waarin ICT een belangrijke pijler vormt voor het onderwijs en de bedrijfsvoering. Csg Jan Arentsz streeft naar eigentijds onderwijs, gebruik makend van moderne media die nieuwe mogelijkheden bieden om de educatie van leerlingen zodanig vorm te geven, dat er meer (massa-) maatwerk mogelijk is. Ook in 2016 heeft een groep voortrekkers succesvolle ICT-workshops georganiseerd waar collega's gericht worden geïnformeerd over de mogelijkheden die ICT biedt in het onderwijs en daarmee ervaring kunnen opdoen.

Scholing waarvoor het certificaat wordt erkend door het landelijke lerarenregister wordt door onze collega Kees Koopman met succes verzorgd.

Leermiddelen

Het krachtenveld op de leermiddelenmarkt is eerder complexer dan overzichtelijker aan het worden. Langzaam maar zeker worden meer digitale leermiddelen ingezet. Dat maakt het mogelijk voor docenten om meer op de persoonlijke leerbehoeften van leerlingen in te spelen. De ontwikkeling staat echter nog in de kinderschoenen en de marktpartijen doen 'whatever it takes' om docenten/scholen aan zich te binden; Digitale licenties worden goedkoop in de markt gezet, waarna de jaren erop forse prijsstijgingen worden doorgevoerd.

De commerciële druk vanuit de uitgevers, die veel investeren in de ontwikkeling van digitaal leermateriaal, is in het verslagjaar weer toegenomen. Die investeringen moeten worden terugverdiend en daarom doen

uitgevers veel moeite om hun methoden bij docenten en vaksecties te promoten. Zo worden docenten uitgenodigd om voor hun vak gebruik te maken van een licentiemodel waarvoor een bedrag per leerling/per vak/per jaar moet worden betaald.

We hebben in het verslagjaar een rekenmodel ontwikkeld dat secties ondersteunt bij het maken van de keuze voor open of commercieel lesmateriaal. Via VO-content wordt steeds meer open digitaal materiaal aangeboden. Helaas is de bruikbaarheid daarvan ook in het verslagjaar voor veel vakken nog onvoldoende om over te gaan tot brede invoering hiervan. Wel wordt in de onderbouw meer gebruik gemaakt van de zogenaamde stercollecties die VO-content levert. Tot nu toe nog vooral als aanvulling op commercieel materiaal. VO-content nodigt docenten nadrukkelijk uit om zelf bij te dragen aan de ontwikkeling en het actueel houden van de digitale methoden.

Er wordt naar gestreefd steeds meer gebruik te maken van open lesmateriaal. Het voordeel daarvan is dat de kosten voor leermiddelen betaalbaar kunnen blijven, er ruimte blijft voor docenten om open leermateriaal aan te vullen en te arrangeren en voor infrastructuur. We streven ernaar de komende jaren secties/docenten nog meer te faciliteren als zij de stap willen zetten naar het gebruik van open leermiddelen. Dit streven begint langzamerhand vorm te krijgen. Steeds meer secties maken gebruik van deze mogelijkheid. Binnen de onderbouw vwo wordt inmiddels in de eerste drie leerjaren gewerkt met een device per leerling. Na een zorgvuldige afweging is voor de goed betaalbare en flexibel inzetbare Chromebook gekozen. Omdat het schoolbudget daarvoor onvoldoende ruimte biedt, wordt het device door de ouders zelf aangeschaft. Het wordt daarmee van de ouder/leerling zelf. Hierdoor lijkt zorgvuldiger met de devices te worden omgegaan. Jan Arentsz heeft voor de levering afspraken gemaakt met een partij die de ouders ook de mogelijkheid van termijnbetaling biedt.

Huisvesting

Wij vinden de omgeving, waarin we ons werk met elkaar doen, belangrijk voor de motivatie en het welbevinden van de leerlingen en de personeelsleden. We proberen de kwaliteit en de sfeer van de schoolgebouwen optimaal te houden.

In het verslagjaar is een verbetering aangebracht aan de ventilatie bij de leerlingenadministratie. Op het dak van het vmbo-gebouw zijn zonnecollectoren geplaatst.

Het Van der Meij College

In de gemeente Alkmaar zijn vier brede scholengemeenschappen die allemaal te kampen hebben met een teruglopend leerlingaantal waar het gaat om het beroepsgericht vmbo. Dit heeft geresulteerd in het opheffen van opleidingen op verschillende scholen. Op initiatief van de gemeente Alkmaar is overleg tussen de (besturen van) verschillende scholen op gang gebracht om te komen tot een concentratie in Alkmaar op twee locaties van bovenbouw vbo: Facilitair Centrum Zuid (FCZ) en Facilitair Centrum Noord (FCN). Het FCZ is uiteindelijk bij één school (dus één bestuur) ondergebracht, te weten het Petrus Canisius College, het FCN bij drie scholen en twee besturen. De gemeente Alkmaar heeft een gebouw neergezet voor het FCN, nu bekend onder de naam Van der Meij College (VMC). De (besturen van de) drie scholen hebben, in overleg met en op dringend advies van de onderwijsinspectie, hun licenties via een Regionaal Arrangement herschikt: elke school heeft nu één sector vbo. Dit Regionaal Arrangement is goedgekeurd door het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen. Drie nevenvestigingen van de moederscholen vormden samen de onderdelen van het 'schoolverzamelgebouw' VMC. Personeel is in dienst van één van de moederbesturen. Zij hebben een bestuursaanstelling en een plaats van tewerkstelling: de nevenvestiging gehuisvest in het VMC.

De financiën worden, waar van toepassing en noodzakelijk, voor gemene rekening genomen. De te hanteren verdeelsleutel van de kosten wordt gemaakt op basis van de Rijks-

vergoeding. De moederbesturen verantwoordden hun eigen nevenvestigingen in de eigen jaarrekening.

Omgeving

De CSG Jan Arentsz participeert actief in de volgende samenwerkingsverbanden:

1. De Stichting Werkkring, een provinciaal samenwerkingsverband voor onder andere de oprichting en instandhouding van een mobiliteitscentrum. Met de schoolbesturen die participeren in de Stichting Werkkring is afgesproken om, waar mogelijk, gezamenlijk integraal personeelsbeleid te voeren. Dat krijgt vorm in tal van projecten, zoals gemeenschappelijke scholing, kennisconferenties, gemeenschappelijk onderzoek op P&O-gebied, gemeenschappelijke invoeringstrajecten van nieuw eigen beleid en overheidsbeleid. Voor een overzicht en nadere uitwerking wordt verwezen naar de website www.werkkring.nl
2. Het samenwerkingsverband vo/vso Noord-Kennemerland, waarbinnen de gehele zorgstructuur voor de leerlingen wordt geregeld. Zie ook www.swvnoord-kennemerland.nl
3. Het bestuur voor de coöperatieve vereniging van het Van der Meij College. Hierin wordt samengewerkt met SOVON, het bestuur voor het openbaar en interconfessioneel voortgezet onderwijs in onze regio. De samenwerking betreft het beheer van gebouw en goederen. Zie ook: www.vandermeijcollege.nl
4. De Academische Opleidingsschool Noord-Holland-West. Een partnerschap voor het opleiden van leraren met vier opleidingsinstituten en zes scholen voor voortgezet onderwijs (project OPLIS): de Hogeschool van Amsterdam (Onderwijs & Opvoeding), de Hogeschool INHolland, het Onderwijscentrum VU, de ILO van de Universiteit van Amsterdam, het Petrus Canisius College te Alkmaar, het eerste Christelijk Lyceum te Haarlem, Jac. P. Thijssen College te Castricum, Trinitas College te Heerhugowaard, het Kaj Munk College te

Hoofddorp en de scholengemeenschap Regius uit Schagen. Zie ook: www.aonhw.nl

5. Platform Noord-Holland-Noord Onderwijsarbeidsmarkt Voortgezet Onderwijs waarin vijftien schoolbesturen in Noord-Holland-Noord en drie opleidingsinstellingen participeren. Hierbij gaat het om gezamenlijke afspraken over het binden, opleiden en werven van personeel in de eigen sub-regio, het uitvoeren van gezamenlijke (project-) activiteiten en het aanpakken van lerarentekorten.

6. Technasium Netwerk Noord-Holland: In 2015 heeft de csg Jan Arentsz samen met vijf andere scholen in Noord-Holland een netwerk Technasium opgezet. Het netwerk bestaat uit osg West-Friesland, Stedelijk Dalton College Alkmaar, Bohoef-fer College Castricum, Damstede Lyceum Amsterdam, Metis Montessori Lyceum Amsterdam, St. Michael College Zaandam en de csg Jan Arentsz.

Financiële informatie

Financiële situatie op balansdatum

Solvabiliteit en liquiditeit¹

De solvabiliteit, de omvang van het eigen vermogen en voorzieningen ten opzichte van het balanstotaal, neemt iets af.

Ook de liquiditeitspositie is afgenomen ten opzichte van het vorige verslagjaar. In hoofdstuk A3 Grafieken is in grafiek 1 het verloop van de liquiditeit en solvabiliteit in beeld gebracht.

Risicomanagement

De kengetallen bij het toezicht van de Onderwijsinspectie op de financiële continuïteit (signaleringswaarden) laat het volgende beeld zien:

	Publieke Middelen	Publiek + Privaat	Signaleringswaarde
Vermogensbeheer			
Solvabiliteit	0,68	0,74	<0,3
Weerstandsvermogen	17,4%	16,5%	<5%
Budgetbeheer			
Liquiditeit	2,38	3,06	<0,75
Rentabiliteit 3jaar	-	-0,7%	<0%
Rentabiliteit 2jaar	-	-1,1%	<-5%
Rentabiliteit 1 jaar	-	-2,3%	<-10%
Huisvestingsratio	0,05	-	>0,1

De Inspectie van het Onderwijs beoordeelt de waarden van de instelling inclusief private middelen. Voor de volledigheid is ook een tabel opgenomen zonder private middelen. Deze kengetallen zijn geen normen waaraan moet worden voldaan. Op grond van financiële gegevens uit de jaarrekening, de continuïteitsparagraaf of eventueel signalen wordt bepaald of de financiële positie moet worden onderzocht. Bij de analyse gebruikt de inspectie ter detectie van de risico's bovenstaande kengetallen. Een overzicht van de signaleringswaarden is in grafiekvorm te vinden in hoofdstuk A3 Grafieken. Voor het risicoprofiel wordt uitgegaan van de risico's door de Commissie Vermogensbeheer Onderwijsinstellingen (Don) vertaald in de financiële buffer (5%). In 2011 is een voorzichtige start gemaakt met een eerste risicoprofiel, waarbij rekening gehouden werd met de specifieke omstandigheden en risico's van de instelling. Uit deze inventarisatie zijn vooralsnog geen grotere risico's voortgekomen dan de risico's die de Commissie Don heeft vervat in haar kengetallen. Daarom is het financieel beleid daarop gebaseerd. Op pagina 31 is in grafische vorm de financiële buffer weergegeven.

Het college van bestuur heeft voldoende beheersmaatregelen geïmplementeerd om de risico's op een adequate wijze te beheersen. De offerte procedure zal in het inkoopbeleid worden vastgelegd dat zal moeten voldoen

¹ Solvabiliteit is het vermogen van de organisatie om haar schulden te voldoen. Liquiditeit is het vermogen om aan de korte termijn verplichtingen te voldoen.

aan de Europese en Nationale Aanbestedingswet.

In hoofdstuk A3 Grafieken is in grafiek 2 het verloop van het voorzieningenniveau en het eigen vermogenniveau in beeld gebracht.

Treasury management

Het beleid van de school is om tijdelijk overtollige liquide middelen zo defensief mogelijk te beleggen. Daarbij wordt de regeling Beleggen, lenen en derivaten OCW 2016 in acht genomen. Het beleid is erop gericht om vrijwel uitsluitend beleggingen of spaarvormen aan te gaan in risicoloze vastrentende financieringsvormen, zoals termijndeposito's en bedrijfsspaarrekeningen. In het verslagjaar werden de middelen op direct opneembare bedrijfsspaarrekeningen gestald (bij een double A bank). Een gering deel van de private middelen is belegd in een direct opzegbaar mixfonds.

Gang van zaken gedurende het verslagjaar

Leerlingen

Het gemiddelde aantal leerlingen (exclusief VAVO-leerlingen) daalde in 2016 met 90 naar 2.277. Per teldatum, 1 oktober 2016, daalde het aantal leerlingen met 17 naar 2.267 (exclusief VAVO leerlingen).

Investeringsniveau in inventaris en apparatuur

Het investeringsniveau is toegenomen ten opzichte van 2015 met € 100.891 voornamelijk door hogere vervangingsinvesteringen.

Exploitatieresultaat

Resultaat	€ -436.930
Begroot	€ -509.000
Verschil t.o.v. begroting	<u>€ 72.070</u>

Verschillen t.o.v. de begroting

• Rijkssubsidie, hoger	€ 253.000
• Overige baten, hoger	€ 152.000
• Personele kosten, hoger	€ 312.000
• Afschrijvingen, lager	€ -23.000

- Huisvestingskosten, lager € -91.000
- Overige lasten, hoger € 125.000
- Financiële baten, lager € -11.000

Belangrijke invloeden op het resultaat

De Rijkssubsidie is hoger dan geraamd door een verhoging van de lumpsum vergoeding vanwege premiekostenontwikkelingen en prijscompensatie, een afname van de vergoeding voor vreemdelingen en extra incidentele vergoedingen Passend Onderwijs. Effect op het resultaat zijn de overige baten voor studiebeurzen, coach-trajecten en diverse overige projecten.

De personele kosten worden grotendeels beïnvloed door hogere loonkosten als gevolg van de verhoging van de pensioenpremie per 1 april en minder dalende formatie per 1 augustus dan begroot. Ook door een onttrekking en hogere toevoegingen aan de voorziening voor langdurig zieken. Omdat voornamelijk investeringen niet zijn gerealiseerd zijn de afschrijvingskosten lager. Ten gunste van de huisvestingskosten zijn gebracht geplande onderhoudsuitgaven van de voorziening onderhoud gebouw, voornamelijk door besparingen op onderhoud van een tegelvloer. Lagere schoonmaakkosten laten tevens de huisvestingskosten afnemen. Van invloed op de overige lasten zijn hogere kosten voor inventaris en lagere kosten voor administratie en beheer. Als gevolg van dalende beurskoersen is het rendement van de private middelen lager dan geraamd.

Voor een gedetailleerde analyse van de verschillen wordt verwezen naar de toelichting op de staat van baten en lasten.

In hoofdstuk A3 Grafieken is in grafiek 3 het verloop van het resultaat in absolute zin en in verhouding tot de baten weergegeven.

Toekomstige ontwikkelingen

Verwezen wordt naar het voorwoord van het college van bestuur, waarin wordt ingegaan op de toekomstige ontwikkelingen.

Begroting 2017

(meerjarenbegroting 2017-2021)

Baten	19.025.000
Lasten	-19.317.000
Saldo	<u>-292.000</u>

De belangrijkste doelen hebben betrekking op:

Onderwijsbeleid

- Excellent schoolklimaat
- Onderwijskwaliteit
- Onderwijskenmerken

Personeelsbeleid

- Behalen leraar/leerling ratio
- Voldoen aan eisen functiemix
- Teamontwikkeling

Facilitairbeleid

- Ondersteuning primaire proces
- ICT

In de begroting zijn geen substantiële nieuwe beleidsuitgaven opgenomen. Het tekort wordt gedekt uit de Algemene Reserve. Per 1 augustus 2017 is in de personele formatie rekening gehouden met het verwachte aantal leerlingen per 1 oktober 2017 en de leraar/leerling ratio 1/19. Voor nadere informatie mede in het kader van het meerjarenperspectief wordt verwezen naar de continuïteitsparagraaf.

Continuïteit

Kengetal	Verslagjaar	Begroting		
		2017	2018	2019
Aantallen leerlingen 1/10	2.314	2.303	2.277	2.257
Personele bezetting in FTE* (31-12)				
Directie (incl. CVB)	6,8	6,7	6,7	6,7
Onderwijzend Personeel	155,6	144,0	139,6	138,3
Overige medewerkers	54,1	53,8	53,2	51,9
	216,5	204,5	199,5	196,9

* FTE betreft de gemiddelde bezetting van het kalenderjaar (excl. vervanging)

Toelichting op de kengetallen

Leerlingenaantallen

De ontwikkelingen van de leerlingaantallen van de voorgaande jaren laten een dalende trend zien. Voor onze school blijkt voor het schooljaar 2016-2017 de aanmelding hoger dan die van vorig schooljaar. Het totale leerlingaantal van de school daalt dit schooljaar echter wel omdat we in 2009, 2010 en 2011 een forse piek in de aanmelding hebben gehad. Deze pieken in de aanmelding stromen rond dit schooljaar uit. De verwachting is dat het marktaandeel van de aanmeldingen van maart 2016 wordt behouden. Daarom is in de meerjarenbegroting 2017-2021 rekening gehouden met gelijkblijvende leerlingenaanmeldingen. Het totaal aantal leerlingen per 1 oktober 2017 neemt bij dit scenario af met 26 leerlingen en per 1 oktober 2018 met 20 leerlingen. Wij verwachten dat het ingezette beleid (goede onderwijsresultaten, een sterke profilering en het bieden van eigentijds onderwijs dé sleutel is om dit te realiseren. Hierbij moet o.a. gedacht worden aan:

- investeren in het Technasium in de Havo-afdeling;
- het ontwikkelen van een pre-university-leerlijn die is ingezet met de WON lessen en de JAcademic-projecten in de Vwo-afdeling;
- het verder investeren in het Sport en Cultuur-profiel in Langedijk en
- de ontwikkeling van een duidelijker profiel bij de Vmbo-afdeling gericht op ruimte in de les-sentabel voor het ontwikkelen van de talenten van onze leerlingen.

Een verdere professionalisering Jan Arentsz-breed moet zorgen voor een kwaliteitsimpuls die leidt tot een grotere aantrekkingskracht van ons onderwijs. Daarbij moet de school ook haar bescheidenheid laten varen en helder naar buiten communiceren wat zij te bieden heeft.

Personele bezetting

De personeelsformatie onderwijzend personeel is vanaf 1 augustus 2017 berekend op grond van de leerlingenprognose. Aan de hand van deze prognose is de afgesproken leerling/leraar ratio (aantal leerlingen per docent) van 1 (netto) fte op 19 leerlingen verwerkt. Dat houdt in dat de personele formatie met 5,7 fte onderwijzend personeel per 1 augustus 2017 afneemt. De krimp in de formatie zal moeten worden opgevangen door de flexibele schil. In de meerjarenbegroting is ook rekening gehouden met het natuurlijk verloop van het personeel.

Meerjarenbalans	Verslagjaar EUR	Begroting		
		2017 EUR	2018 EUR	2019 EUR
ACTIVA				
<u>Vaste Activa</u>				
Materiële vaste activa	1.820.000	1.739.000	1.836.000	1.799.000
Totaal vaste activa	1.820.000	1.739.000	1.836.000	1.799.000
Vlottende activa	7.819.000	7.675.000	7.512.000	7.234.000
Totaal activa	9.639.000	9.414.000	9.348.000	9.033.000
PASSIVA				
<u>Eigen Vermogen</u>				
Algemene Reserve	3.261.000	2.969.000	2.769.000	2.458.000
Bestemmingsreserve publiek	68.000	68.000	68.000	68.000
Bestemmingsreserve privaat	1.742.000	1.742.000	1.742.000	1.742.000
	5.071.000	4.779.000	4.579.000	4.268.000
Voorzieningen	2.016.000	2.083.000	2.217.000	2.213.000
Kortlopende schulden	2.552.000	2.552.000	2.552.000	2.552.000
Totaal passiva	9.639.000	9.414.000	9.348.000	9.033.000

Financieringsstructuur

Het buffervermogen, het vermogen om onverwachte tegenvallers te kunnen opvangen is op 5% gesteld (van de publieke middelen). Per ultimo verslagjaar is het buffervermogen 11,1%. Dit percentage zal de komende jaren dalen, maar zal naar verwachting niet onder 5% gaan uitkomen. Daar waar nodig zullen vanuit de reserves middelen beschikbaar worden gesteld om ontwikkelingen op gebied van profilering, professionalisering en werving mogelijk te maken. Uitgangspunt daarbij is dat de school een gezonde financiële situatie behoudt en dat de vermogenspositie van de school minimaal blijft voldoen.

Huisvesting

Er is besloten tot invoering van een Technasium als onderdeel van de profilering van de Havo (en later VWO) afdeling. Met name de inrichting van een werkplaats zal de nodige kosten en inspanning met zich meebrengen. Indien noodzakelijk zal het privaat vermogen hiervoor worden aangewend.

Reserves en voorzieningen

De Algemene Reserve neemt in de komende jaren af als gevolg van de geraamde exploitatie-tekorten. Naar verwachting zal het vermogen minder afnemen dan begroot, omdat eerder maatregelen zullen worden genomen de tekorten om te buigen. Voornamelijk door toevoegingen aan de voorziening Levensfase Bewust Personeelsbeleid laten de voorzieningen per saldo in de jaren 2017 en 2018 toenemen. In 2019 wordt het saldo beïnvloed door onttrekkingen aan de voorziening onderhoud gebouw vanwege gepland onderhoud.

Staat van Baten en Lasten	Verslagjaar EUR	Begroting		
		2017 EUR	2018 EUR	2019 EUR
BATEN				
Rijksbijdragen	18.289.000	18.270.000	17.984.000	17.850.000
Ov. Overheidsbijdragen/subs.	22.000	42.000	42.000	42.000
Overige baten	840.000	695.000	695.000	695.000
TOTAAL BATEN	19.151.000	19.007.000	18.721.000	18.587.000
LASTEN	Verslagjaar	2017	2018	2019
Personeelslasten	15.731.000	15.437.000	15.126.000	15.073.000
Afschrijvingen	521.000	484.000	534.000	563.000
Huisvestingslasten	987.000	1.049.000	1.049.000	1.049.000
Overige lasten	2.372.000	2.347.000	2.225.000	2.225.000
TOTAAL LASTEN	19.611.000	19.317.000	18.934.000	18.910.000
Saldo Baten en Lasten	-460.000	-310.000	-213.000	-323.000
Saldo financiële bedrijfsv. Saldo buiteng.baten en lasten	23.000	18.000	13.000	12.000
TOTAAL RESULTAAT	-437.000	-292.000	-200.000	-311.000

Toelichting

Rijksbijdragen

Met de volgende effecten die zich zullen voordoen na 2017 is rekening gehouden:

- Convenant Leerkracht voor onderwijzend personeel, +0,19% (2018), +0,36% (2019)
- Sectorakkoord Prestatiebox middelen, +16% (2018)

Leerweg ondersteunend onderwijs (lwoo)

In de baten is er nog van uit gegaan dat er in leerjaar 2 lwoo-leerlingen instromen en door het Rijk worden bekostigd. Vanaf 2018 wordt er echter voor dit leerjaar en in latere kalenderjaren ook voor de leerjaren 3 en 4 een vergoeding verstrekt in het kader van het Passend Onderwijs door het Samenwerkingsverband. Aangenomen wordt dat de vergoeding verstrekt via het Samenwerkingsverband gelijk zal zijn aan de Rijksvergoeding.

Personeelslasten

De loonkosten zijn verlaagd op grond van de verwachte personele bezetting. De personeelslasten dalen per saldo in 2018 en 2019 ook door het vervallen van de eenmalige uitkering in 2017. Daartegenover staat een stijging van de loonkosten door periodieke verhogingen. Met eventuele transitie vergoedingen is geen rekening gehouden. Ook niet met lasten die kunnen voortvloeien uit de Participatiewet, het verplicht aannemen van mensen met een arbeidsbeperking. De verhoging van de pensioenlasten per 1 januari 2017 is niet meegenomen, omdat de dekking in 2017 door het Rijk nog moet plaatsvinden en daardoor niet in de baten is verwerkt. Verwacht wordt dat dit geen grote gevolgen heeft voor het resultaat.

Ontwikkeling resultaat

Als gevolg van de maatregelen (zie toelichting personele bezetting) per 1 augustus 2017 wordt het structureel tekort teruggebracht. Hierdoor daalt het tekort in 2018 naar € 200.000 en in 2019 naar € 311.000.

Meerjarenperspectief

In het kader van het transitieplan onderwijstijd is de structurele formatie in schooljaar 2015-2016 al met enkele fte's teruggebracht. Ook wordt de formatie elk jaar zo goed mogelijk in lijn gebracht met het actuele leerlingenaantal. Daarnaast is de streefformatie onderwijzend personeel verlaagd door het vaststellen van de leraar/leerling ratio 1/19. Het beeld dat deze meerjarenbegroting echter laat zien is dat genoemde maatregelen nog niet het gewenste structureel effect opleveren. Ten opzichte van vorig jaar met een sterk negatief meerjarenperspectief zijn we echter flinke stappen aan het zetten ook als de vestigingen de ratio 1/19 nog niet helemaal halen. Het beleid om elke vestiging haar eigen gezicht te laten hebben heeft bovendien geleid tot een groter marktaandeel bij de recente aanmeldingen. Toch zullen we moeten nagaan wat dan wel een dekkende ratio is. Dat betekent weer een stevige opdracht voor de vestigingen. Op grond van de keuzes in de vestigingen die daaruit voortvloeien zal het beleid er op gericht zijn om de teruggang in werkgelegenheid in overleg met de vakbonden op te vangen volgens fase 1 van sociaal statuut (vrijwillige fase) en in het uiterste geval fase 2 (gedwongen ontslag).

Overige rapportages

Volgens de planning en control-cyclus wordt de begroting gemonitord door een vier-, zeven- en twaalfmaandrapportage. Daarbij werd ten behoeve van de kwaliteitscyclus gebruik gemaakt van de Balanced Score Card systematiek. In plaats daarvan is met ingang van 2016 gekozen voor een methode die beter aansluit bij de huidige ontwikkelingen van het Jan Arentsz en die beter past bij de onderwijsorganisatie.

Belangrijkste risico's en onzekerheden

Voor het risicoprofiel wordt uitgegaan van de risico's door de Commissie Vermogensbeheer Onderwijsinstellingen (Don). Hiervoor is het financiële buffer vastgesteld op 5%. De uitdaging waarvoor de organisatie de komende periode komt te staan is hierboven beschreven onder 'Meerjarenperspectief'.

Rapportage toezichthoudend orgaan

De meerjarenraming laat zien dat er zonder interventies sprake is van een structureel tekort. De raad van toezicht heeft kennis genomen van en gesproken over de plannen die het bestuur en de directie hebben om dit tekort terug te dringen. De raad heeft daarbij eerder aangegeven dat gestreefd moet worden naar een sluitende begroting in 2018. Dat dit wellicht nog niet helemaal lukt in 2018, is de raad ook duidelijk. De stappen die gezet worden op het gebied van besparing op de leermiddelen, het streven naar een gunstiger verhouding van het aantal leerlingen per docent en het op de langere termijn terugwinnen van het 'natuurlijk marktaandeel', naast het nadenken over extensivering van het onderwijs voor leerlingen die dat aankunnen in het kader van het vormgeven van eigentijds onderwijs hebben de steun van de raad.

A.2 KENGETALLEN

In de onderstaande tabel staan de kengetallen voor de jaren 2013 tot en met 2016 die in het bestuursverslag gebruikt zijn bij de analyse van de financiële situatie op balansdatum. Voor 2013, 2014 en 2015 zijn extra kolommen opgenomen met vergelijkingscijfers van de sector (Bron: Duo Gegevensboek).

					NL GPL 4			
TOELICHTING	2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015	
LEERLINGEN								
Aantal leerlingen per 1/10	2.491	2.426	2.284	2.267				
Aantal leerlingen per 1/10 vallend onder samenwerking VAVO- VO- Gemeenten	33	35	30	36				
Gemiddeld aantal leerlingen (excl VAVO)	2.527	2.464	2.367	2.277				
Groei/krimp aantal leerlingen Index; basis 2006 (2.521)	100,2	97,7	93,9	90,3				
SOLVABILITEIT EN LIQUIDITEIT								
Eigen vermogen (x € 1.000)	5.200	5.278	5.508	5.071				
Liquiditeit (current ratio)	2,62	2,82	3,20	3,06	1,79	1,78	1,82	
Solvabiliteit 1	0,57	0,58	0,56	0,53	0,49	0,49	0,48	
Solvabiliteit 2	0,73	0,73	0,75	0,74	0,59	0,60	0,60	
BATEN								
Overheidsbijdrage (x € 1.000)	19.683	18.874	18.983	18.311				
Overige baten (x € 1.000)	896	801	812	840				
Financiële baten (x € 1.000) Saldo	103	101	75	23				
LASTEN								
Personele lasten (x € 1.000)	15.919	15.767	15.875	15.731				
Materiële lasten (x €. 1.000)	4.043	3.932	3.765	3.880				
Gemiddelde lasten per leerling (x €1)	7.900	7.994	8.297	8.613				
RESULTAAT (GEWONE BEDRIJFSVOERING)								
Exploitatieresultaat (x €1.000)	719	77	230	-437				
Rentabiliteit	3,5%	0,4%	1,2%	-2,3%	3,0%	-0,1%	0,5%	

					NL GPL 4			
TOELICHTING		2013	2014	2015	2016	2013	2014	2015
LASTENVERDELING								
Totaal								
Personele lasten	personele lasten / totale lasten x 100%	79,7%	80,0%	80,8%	80,2%	77,8%	78,3%	78,6%
Materiële lasten	materiële lasten / totale lasten x 100%	20,3%	20,0%	19,2%	19,8%	22,2%	21,7%	21,4%
Personele lasten								
<i>Kostensoorten</i>								
Lonen en salarissen	lonen en salarissen / personele lasten x 100%	73,4%	73,6%	74,3%	72,1%			
Sociale lasten	sociale lasten + pensioenlasten / personele lasten x 100%	20,0%	20,6%	18,5%	20,7%			
Overig	overige personele lasten / personele lasten x 100%	6,6%	5,8%	7,2%	7,2%			
Materiële lasten								
Afschrijvingen	afschrijvingen / materiële lasten x 100%	13,5%	14,0%	14,0%	13,4%			
Huisvestingslasten	huisvestingslasten / materiële lasten x 100%	26,9%	26,5%	27,6%	25,4%			
Overige materiële lasten	overige materiële lasten / materiële lasten x 100%	59,7%	59,5%	58,4%	61,1%			
RISICOMANAGEMENT EN AFHANKELIJKHEID								
Voorzieningenniveau	voorzieningen / totale baten x 100%	6,7%	7,3%	9,4%	10,5%	5,5%	6,0%	6,6%
Eigen vermogenniveau	eigen vermogen / totale baten x 100%	25,1%	26,7%	27,2%	26,4%	26,4%	26,7%	25,1%
Afhankelijkheid Rijksbijdrage	Rijksbijdrage / totale baten x 100%	94,5%	94,8%	95,5%	95,4%	93,3%	93,2%	93,7%
INVESTERINGEN								
Investeringsniveau inventarissen en apparatuur	Investeringsniveau inventarissen en apparatuur / totale baten x 100%	1,8%	1,3%	1,2%	1,8%	2,0%	2,2%	1,9%

A.3 GRAFIEKEN

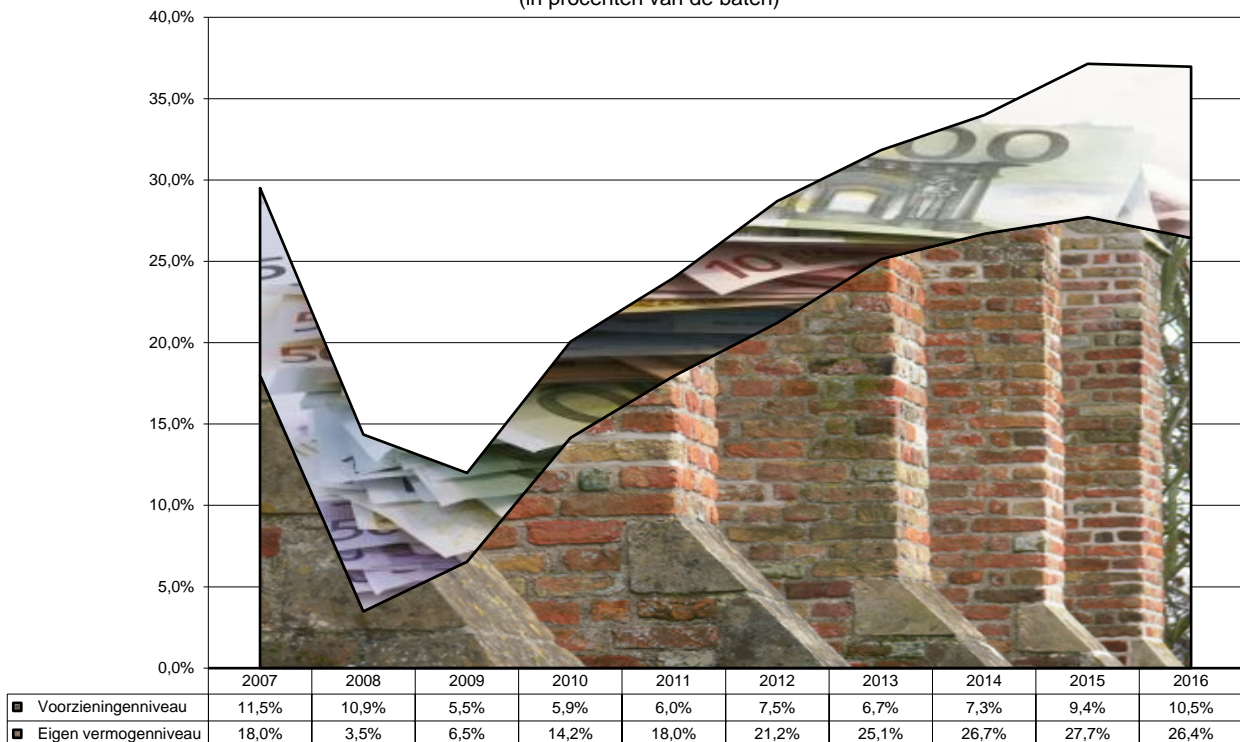
Hieronder staan drie grafieken. Naar deze grafieken wordt verwezen in het bestuursverslag. De grafieken geven het verloop van bepaalde kengetallen.

Grafiek 1: Liquiditeit en solvabiliteit

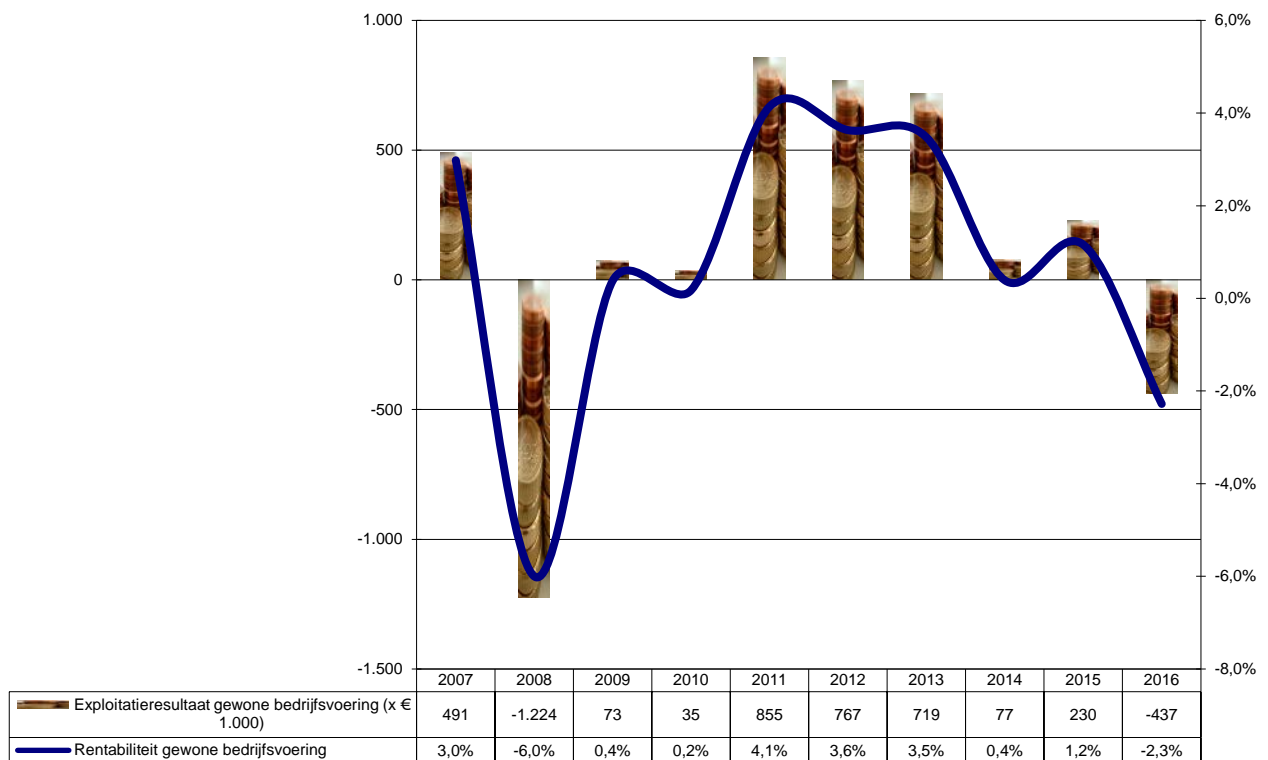

Grafiek 2: Voorzeningen en eigen vermogen

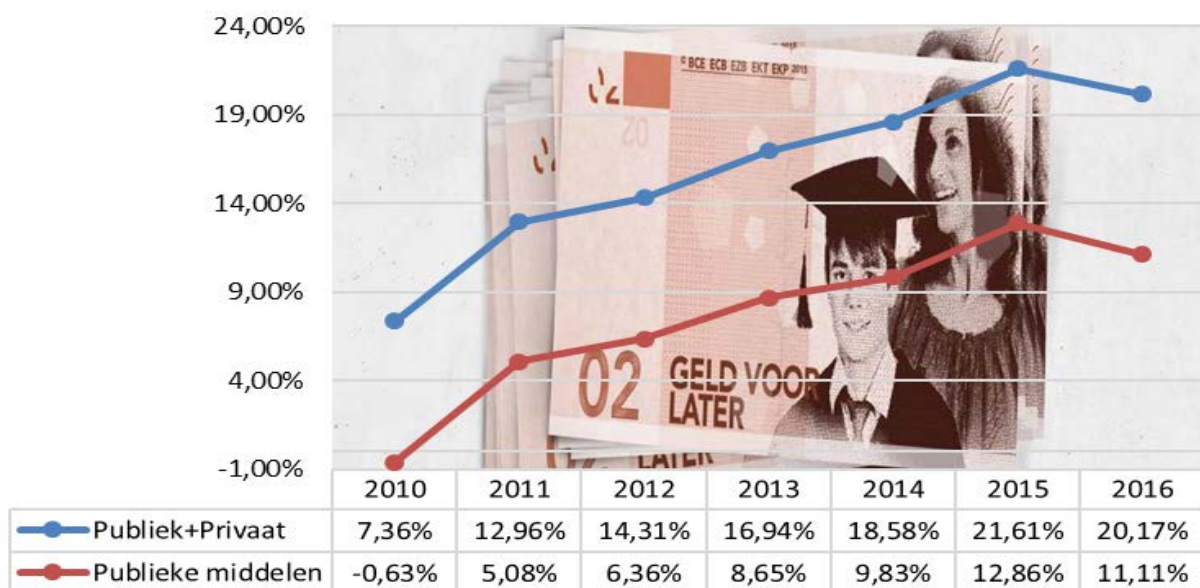
(in procenten van de baten)

Grafiek 3: Exploitatieresultaat en rentabiliteit gewone bedrijfsvoering

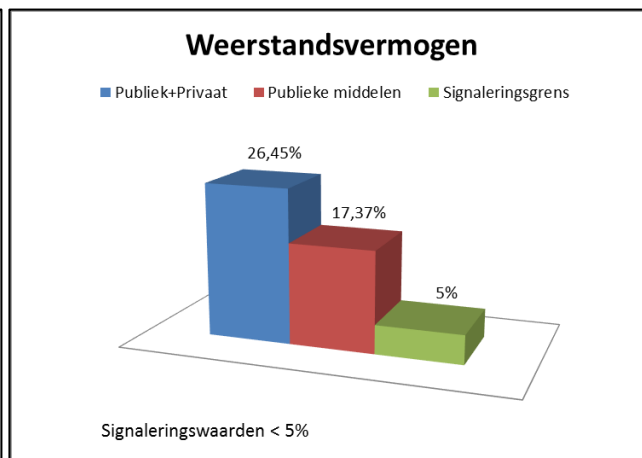
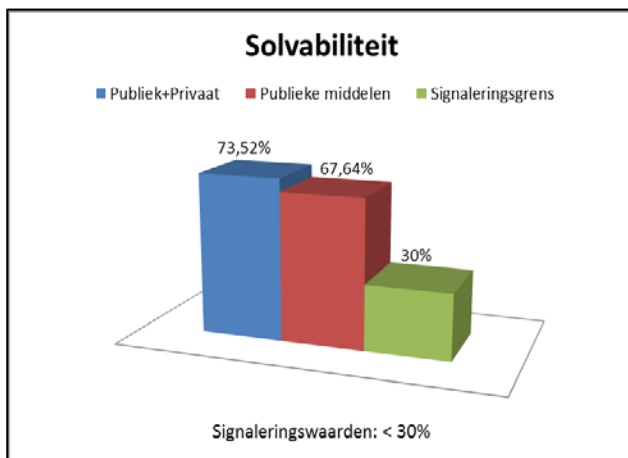

Grafiek 4: Financiële buffer

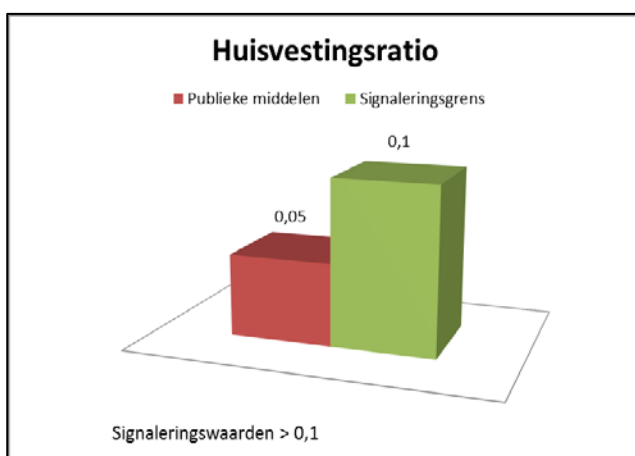
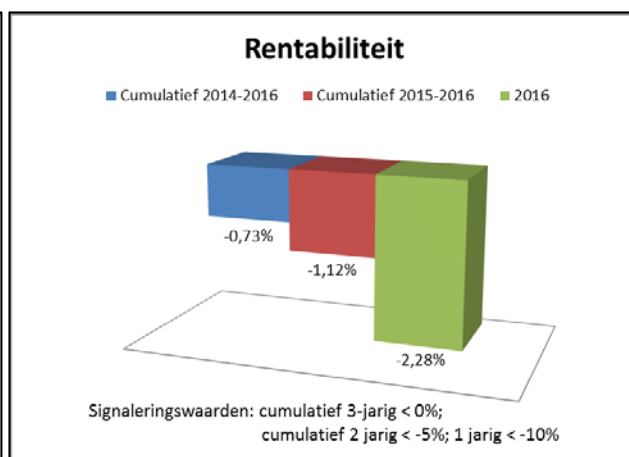
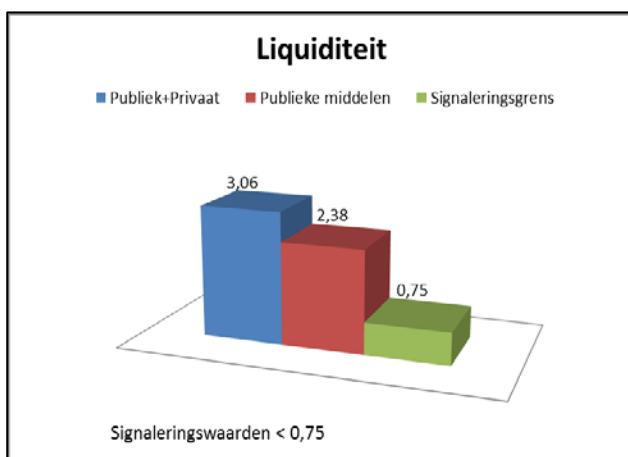

Kengetallen bij het toezicht door de Onderwijsinspectie op de financiële continuïteit

Vermogensbeheer

Budgetbeheer

B Jaarrekening

Naam: Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar en omstreken
Rechtsvorm: Stichting
Vestigingsadres: Mandenmakerstraat 11, Alkmaar
KvK nummer: 41241510

B.1.1 BALANS (na resultaatbestemming)

1 Activa	31-12-2016 EUR	31-12-2015 EUR	
Vaste Activa			
1.2 Materiële vaste activa	<u>1.819.957</u>	<u>1.999.575</u>	
Totaal vaste activa		<u>1.819.957</u>	<u>1.999.575</u>
Vlottende activa			
1.5 Vorderingen	325.210	213.200	
1.6 Effecten	387.022	384.249	
1.7 Liquide middelen	<u>7.106.961</u>	<u>7.226.639</u>	
Totaal vlottende activa		<u>7.819.193</u>	<u>7.824.088</u>
Totaal activa		<u>9.639.150</u>	<u>9.823.663</u>
2 Passiva			
	31-12-2016 EUR	31-12-2015 EUR	
2.1 Eigen Vermogen	5.070.906	5.507.836	
2.2 Voorzieningen	2.016.184	1.872.114	
2.4 Kortlopende schulden	<u>2.552.060</u>	<u>2.443.713</u>	
Totaal passiva		<u>9.639.150</u>	<u>9.823.663</u>

B.1.2 Staat van Baten en Lasten

3 Baten

	2016 EUR	Begroting 2016 EUR	2015 EUR
3.1 Rijksbijdragen	18.288.841	18.041.000	18.966.944
3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies	22.359	17.000	15.660
3.5 Overige baten	839.942	688.000	812.089
<u>Totaal baten</u>	<u>19.151.142</u>	<u>18.746.000</u>	<u>19.794.693</u>

4 Lasten

	2016 EUR	Begroting 2016 EUR	2015 EUR
4.1 Personeelslasten	15.731.259	15.419.000	15.875.020
4.2 Afschrijvingen	521.193	545.000	527.056
4.3 Huisvestingslasten	987.125	1.078.000	1.039.051
4.4 Overige lasten	2.371.513	2.247.000	2.198.605
<u>Totaal lasten</u>	<u>19.611.090</u>	<u>19.289.000</u>	<u>19.639.732</u>

<u>Saldo baten en lasten</u>	<u>-459.948</u>	<u>-543.000</u>	<u>154.961</u>
-------------------------------------	------------------------	------------------------	-----------------------

5 Financiële baten en lasten	23.018	34.000	75.374
-------------------------------------	--------	--------	--------

<u>Resultaat</u>	<u>-436.930</u>	<u>-509.000</u>	<u>230.335</u>
------------------	-----------------	-----------------	----------------

B.1.3 Kasstroomoverzicht

	2016 EUR	2015 EUR
Saldo Baten en Lasten	-459.948	154.961
<i>Aanpassing voor:</i>		
Afschrijvingen (pagina 54, 4.2.2)	521.553	533.714
Mutaties voorzieningen (pagina 46, 2.2)	144.070	428.794
<i>Veranderingen in vlottende middelen</i>		
Vorderingen (pagina 44, 1.5)	-112.010	-1.843
Effecten (pagina 45, 1.6.3)	-2.773	-33.209
Schulden (pagina 47, 2.4)	108.347	7.188
<u>Totaal kasstroom uit bedrijfs-operaties</u>	<u>199.239</u>	<u>1.089.605</u>
Ontvangen interest (pagina 56, 5.)	23.018	75.374
Betaalde interest -/-	-	-
<u>Totaal kasstroom uit operationele activiteiten</u>	<u>222.257</u>	<u>1.164.979</u>
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investerings in materiële vaste activa (pagina 44, 1.2)	-341.935	-241.044
Desinvesterings in materiële vaste activa	-	-
<u>Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten</u>	<u>-341.935</u>	<u>-241.044</u>
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Aflossing langlopende schulden	-	-
<u>Totaal kasstroom uit financieringsactiviteiten</u>	<u>=</u>	<u>=</u>
<u>Mutatie liquide middelen</u>	<u>-119.678</u>	<u>923.935</u>
<i>Het verloop van de geldmiddelen is als volgt:</i>		
Stand per 1 januari	<u>7.226.639</u>	<u>6.302.704</u>
Mutatie boekjaar	<u>-119.678</u>	<u>923.935</u>
Stand per 31 december	<u>7.106.961</u>	<u>7.226.639</u>

B.2 TOELICHTING OP DE BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN

1 Algemene toelichting

1.1 *Activiteiten*

De activiteiten van de instelling bestaan voornamelijk uit dienstverlening op het gebied van onderwijs.

1.2 *Stelselwijzigingen*

In 2016 hebben zich geen stelselwijzigingen voorgedaan.

1.3 *Schattingswijzigingen*

In 2016 hebben zich geen schattingswijzigingen voorgedaan.

1.4 *Verbonden partijen*

Als verbonden partij worden alle rechtspersonen aangemerkt waarover overheersende zeggenschap, gezamenlijke zeggenschap of invloed van betekenis kan worden uitgeoefend. Ook rechtspersonen die overwegende zeggenschap kunnen uitoefenen worden aangemerkt als verbonden partij. Ook de statutaire directieleden, andere sleutelfunctionarissen in het management van de instelling en nauwe verwanten zijn verbonden partijen.

Transacties van betekenis met verbonden partijen worden toegelicht voor zover deze niet onder normale marktvoorwaarden zijn aangegaan. Hiervan wordt toegelicht de aard en de omvang van de transactie en andere informatie die nodig is voor het verschaffen van het inzicht.

1.5 *Toelichting op het kasstroomoverzicht*

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode. De geldmiddelen in het kasstroomoverzicht bestaan uit de liquide middelen, met uitzondering van deposito's met een looptijd langer dan drie maanden. Kasstromen in vreemde valuta zijn omgerekend tegen een geschatte gemiddelde koers. Koersverschillen op geldmiddelen worden afzonderlijk in het kasstroomoverzicht getoond. Ontvangsten en uitgaven uit hoofde van interest, ontvangen dividenden en winstbelastingen zijn opgenomen onder de kasstroom uit operationele activiteiten. Transacties waarbij geen instroom of uitstroom van kasmiddelen plaatsvindt, waaronder financiële leasing, zijn niet in het kasstroomoverzicht opgenomen. De betaling van de leasetermijnen uit hoofde van het financiële leasecontract zijn voor het gedeelte dat betrekking heeft op de aflossing als een uitgave uit financieringsactiviteiten aangemerkt en voor het gedeelte dat betrekking heeft op de interest als een uitgave uit operationele activiteiten.

1.6 *Schattingen*

Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in art. 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de betreffende jaarrekeningposten.

2 Grondslagen voor waardering van activa en passiva

2.1 Algemeen

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de bepalingen van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, Titel 9 Boek 2 BW, Hoofdstuk 660 van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving en de stellige uitspraken van de overige hoofdstukken van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving en met de bepalingen van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT). De jaarrekening is opgesteld in euro's.

Activa en verplichtingen worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans, de staat van baten en lasten en het kasstroomoverzicht zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

2.2 Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd ten opzichte van het voorgaande jaar.

2.3 Materiële vaste activa

Overige vaste activa worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur, of lagere bedrijfswaarde. Er wordt rekening gehouden met bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor een uiteenzetting ten einde vast te kunnen stellen of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar paragraaf 2.4.

De inventarissen en apparatuur worden afgeschreven in 4, 5, 10 en 15 jaar. Alleen activa met een verkrijgingsprijs van € 500 en hoger worden geactiveerd.

Voor de toekomstige kosten van groot onderhoud aan de gebouwen is een voorziening voor groot onderhoud gevormd. De toevoeging aan de voorziening wordt bepaald op basis van het geschatte bedrag van het toekomstig onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden van groot onderhoud verloopt.

2.4 Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

Door de instelling wordt op iedere balansdatum beoordeeld of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroomgenererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde.

De opbrengstwaarde is vastgesteld met behulp van de bepalingen van de actieve markt. Een bijzondere-waardeverminderingverlies wordt direct als een last verwerkt in de staat van baten en lasten.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Er heeft geen bijzondere waardevermindering van vaste activa plaatsgevonden.

2.5 Vorderingen

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Handelsvorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Als de ontvangst van de vordering is uitgesteld op grond van een verlengde overeengekomen betalingstermijn wordt de reële waarde bepaald aan de hand van de contante waarde van de verwachte ontvangsten en worden er op basis van effectieve rente ten gunste van de staat van baten en lasten gebracht. Voorzeningen wegens oninbaarheid dienen in mindering te worden gebracht op de boekwaarde van de vordering.

2.6 Effecten

De eerste waardering en vervolgwaardering van effecten vindt plaats tegen reële waarde indien de effecten opgenomen zijn onder vlottende activa, en worden aangehouden voor handelsdoeleinden. Waardeveranderingen van deze effecten worden direct verwerkt in de staat van baten en lasten. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de effecten worden direct in de staat van baten en lasten verwerkt.

Indien effecten niet worden aangehouden voor handelsdoeleinden en de marktwaarde van deze effecten niet betrouwbaar kan worden vastgesteld, vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. Effecten als onderdeel van de vlottende activa hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

2.7 Liquide middelen

De liquide middelen bestaan uit kas en banktegoeden (gewaardeerd tegen nominale waarde).

2.8 Eigen vermogen

Het eigen vermogen bestaat uit een algemene reserve, een bestemmingsreserve publieke middelen en een bestemmingsreserve private middelen.

De bestemmingsreserves zijn reserves met een beperktere bestedingsmogelijkheid, welke door het bestuur is aangebracht.

Bestemmingsreserve uitgesteld Bapo-verlof

Het saldo per 31 december 2016 bedraagt € 68.444 en is bedoeld voor het financieren van de kosten van opname van uitgesteld Bapo-verlof.

Bestemmingsreserve (privaat)

Het saldo per 31 december 2016 bedraagt € 1.742.000 en is bedoeld voor niet gesubsidieerde uitgaven.

Per 1 januari 2010 is de Stichting Jan Arentsz opgeheven. Het vermogen is per die datum overgedragen aan de Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar e.o.

2.9 Voorzeningen

Algemeen

Voorzeningen worden gevormd voor in rechte afdwingbare of feitelijke verplichtingen die op de balansdatum bestaan, waarbij het waarschijnlijk is dat een uitstroom van middelen noodzakelijk is en waarvan de omvang op betrouwbare wijze is te schatten.

De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de beste schatting van de bedragen die noodzakelijk zijn om de verplichtingen per balansdatum af te wikkelen. De voorzieningen worden gewaardeerd tegen de nominale waarde van de uitgaven die naar verwachting noodzakelijk zijn om de verplichtingen af te wikkelen, tenzij anders vermeld.

Wanneer de verwachting is dat een derde de verplichtingen vergoedt, en wanneer het waarschijnlijk is dat deze vergoeding zal worden ontvangen bij de afwikkeling van de verplichting, dan wordt deze vergoeding als een actief in de balans opgenomen.

Voorziening onderhoud gebouw

Voor uitgaven voor groot onderhoud wordt een voorziening gevormd om deze lasten gelijkmatig te verdelen over een aantal boekjaren. De toevoegingen aan de voorziening worden bepaald op basis van het geschatte bedrag van het groot onderhoud en de periode die telkens tussen de werkzaamheden voor groot onderhoud verloopt.

Voorziening Jubilea

De voorziening jubilea wordt opgenomen tegen de contante waarde van de verwachte uitkeringen gedurende het dienstverband. Bij de berekening van de voorziening wordt onder meer rekening gehouden met verwachte salarisstijgingen en de blijf kans. Bij het contant maken is de risicovrije reële discontovoet in maatschappelijke kosten-baten analyses voor investeringsprojecten ad. 2,5 % (2015 2,5%) als disconteringsvoet gehanteerd.

Overige voorzieningen

De overige voorzieningen worden opgenomen tegen nominale waarde van de voor de afwikkeling van de voorziening naar verwachting noodzakelijke uitgaven.

Voorziening Spaarverlof

De voorziening is gevormd voor verplichtingen aan werknemers die sparen voor verlof en dit in de toekomst opnemen. De minimale spaartermijn bedraagt 4 en de maximale spaartermijn bedraagt 12 jaar.

Voorziening Wachtgelden

De voorziening is gevormd voor toekomstige wachtgeldverplichtingen voor geheel of gedeeltelijk afgevoeid personeel. De verplichtingen betreffen 25% van de werkloosheidsuitkeringen door UWV en 25% van de bovenwettelijke uitkeringen door Loyalis. 75% van de sectorale uitkeringslasten wordt collectief over de sector Voortgezet Onderwijs omgeslagen op basis van de normatieve Rijksvergoeding en jaarlijks door het Ministerie van OCW verrekend.

Voorziening Langdurig zieken

De voorziening voor langdurig zieken heeft betrekking op verplichtingen tot het in de toekomst doorbetalen van beloningen aan personeelsleden die op balansdatum naar verwachting blijvend geheel of gedeeltelijk niet in staat zijn om werkzaamheden te verrichten door ziekte of arbeidsongeschiktheid. Vanwege het eigenrisicodragerschap voor de Wet Gedeeltelijke Arbeidsongeschiktheid (WGA) worden tevens deze verplichtingen opgenomen.

Voorziening Levensfase Bewust Personeelsbeleid

De voorziening is gevormd voor duurzame inzetbaarheid in het kader van Levensfase Bewust Personeelsbeleid. De nieuwe cao-afspraken per 1 augustus 2014 bieden de mogelijkheid om een spaartegoed op te bouwen dat eerst later tot opname van doorbetaald verlof zal leiden. De verplichtingen betreffen de geïnventariseerde verlofuren per 31 december 2016 rekening houdend met de blijf kans.

2.10 Schulden

Schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Transactiekosten die direct zijn toe te rekenen aan de verwerving van de schulden worden in de waardering bij

eerste verwerking opgenomen. Schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen geamortiseerde kostprijs, zijnde het ontvangen bedrag rekening houdend met agio of disagio en onder aftrek van transactiekosten.

Het verschil tussen de bepaalde boekwaarde en de uiteindelijke aflossingswaarde wordt op basis van de effectieve rente gedurende de geschatte looptijd van de schulden in de staat van baten en lasten als interestlast verwerkt.

2.11 Leasing

Operationele leasing

Bij de instelling kunnen er leasecontracten bestaan waarbij een groot deel van de voor- en nadelen die aan de eigendom verbonden zijn, niet bij de instelling ligt. Deze leasecontracten worden verantwoord als operationele leasing. Verplichtingen uit hoofde van operationele leasing worden, rekening houdend met ontvangen vergoedingen van de lessor, op lineaire basis verwerkt in de staat van baten en lasten over de looptijd van het contract.

2.12 Financiële instrumenten

De effecten opgenomen onder de financiële vaste activa en de vlottende activa, alsmede derivaten met een onderliggende beursgenoteerde waarde worden gewaardeerd tegen de reële waarde. Alle overige in de balans opgenomen financiële instrumenten zijn gewaardeerd tegen de (geamortiseerde) kostprijs.

De reële waarde is het bedrag waarvoor een actief kan worden verhandeld of een passief kan worden afgewikkeld tussen ter zake goed geïnformeerde partijen, die tot een transactie bereid en onafhankelijk van elkaar zijn.

3 Grondslagen voor bepaling van het resultaat

3.1 Algemeen

De baten en lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn verwezenlijkt. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen, indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.

3.2 Opbrengstverantwoording

Verlenen van diensten

Opbrengsten uit het verlenen van diensten geschieden naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten tot aan de balansdatum in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten.

3.3 Rijksbijdragen

Rijksbijdragen worden als baten verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarop de toekenning betrekking heeft.

3.4 Overige overheidsbijdragen en subsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de staat van baten en lasten in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen en de instelling de condities voor ontvangst kan aantonen.

Subsidies met betrekking tot investeringen in materiële vaste activa worden in mindering gebracht op het desbetreffende actief als onderdeel van de afschrijvingen of als baat verwerkt in de staat van baten en lasten.

3.5 Overige baten

Overige bedrijfsopbrengsten bestaan uit baten uit verhuur, detachering, ouderbijdragen en overige baten.

3.6 Personeelsbeloningen

Periodiek betaalbare beloningen

Lonen, salarissen en sociale lasten worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de staat van baten en lasten voor zover ze verschuldigd zijn aan werknemers.

Pensioenen

De instelling heeft een pensioenregeling bij Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP. Op deze pensioenregeling zijn de bepalingen van de Nederlandse Pensioenwet van toepassing en worden op verplichte of contractuele basis premies betaald door de instelling. ABP hanteert het middelloon als pensioengevende salarisgrondslag. ABP probeert ieder jaar de pensioenen te verhogen met de gemiddelde stijging van de lonen in de sectoren overheid en onderwijs. Wanneer de dekkinggraad lager is dan 110% vindt er geen indexatie plaats. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen. Naast de premiebetalingen bestaan er geen andere verplichtingen.

De beleidsdekkinggraad van Stichting Bedrijfspensioenfonds ABP per 31 december 2016 is 96,6%.

ABP werd in 2008 zwaar geraakt door de crisis op de financiële markten. Daarom hebben ze toen een herstelplan opgesteld. Hierin staat wat ze doen om de financiële situatie binnen 5 jaar te verbeteren. Dit plan is goedgekeurd door De Nederlandsche Bank, de toezichthouder van de Nederlandse pensioenfondsen.

De belangrijkste punten uit het herstelplan zijn:

- Zolang de dekkinggraad lager is dan 110% worden de pensioenen niet aangepast aan de loonontwikkeling.
- De premie moet minimaal kostendekkend zijn en bij een lage dekkinggraad (dekkingstekort) bijdragen aan herstel van het fonds. Om de financiële positie te verbeteren, geldt er een tijdelijke herstelopslag op de premie voor ouderdoms- en nabestaandenpensioen.
- Het beleggingsbeleid is aangepast waardoor het beleggingsrisico lager is.
- In het herstelplan is ruimte opgenomen om tegenvallers op te vangen. Als het herstel trager verloopt dan verwacht, kan het ABP bijvoorbeeld korten op de pensioenen.

3.7 Afschrijvingen materiële vaste activa

Materiële vaste activa worden vanaf het moment van ingebruikneming afgeschreven over de verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Indien een schattingswijziging plaatsvindt van de economische levensduur, dan worden de toekomstige afschrijvingen aangepast.

Boekwinsten en -verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen.

3.8 Financiële baten en lasten

Rentebaten en rentelasten

Rentebaten en rentelasten worden tijdsevenredig verwerkt, rekening houdend met de effectieve rentevoet van de betreffende activa en passiva. Bij de verwerking van de rentelasten wordt rekening gehouden met de verantwoorde transactiekosten op de ontvangen leningen die als onderdeel van de berekening van de effectieve rente worden meegenomen.

Waardeveranderingen van de volgende financiële instrumenten worden rechtstreeks verwerkt in de winst en verliesrekening:

Aangehouden eigen vermogensinstrumenten die beursgenoteerd zijn.

4 Financiële instrumenten en risicobeheersing

4.1 Marktrisico

Prijrsrisico

De instelling loopt risico's ten aanzien van de waardering van effecten, opgenomen onder vlottende activa. De instelling beheert het marktrisico door stratificatie aan te brengen in de portefeuille, en limieten te stellen.

Rente-en kasstroomrisico

De instelling loopt renterisico over de rentedragende vorderingen (met name onder liquide middelen) en rentedragende kortlopende schulden.

Voor schulden met variabele renteaftspraken loopt de instelling risico ten aanzien van toekomstige kasstromen; met betrekking tot vastrentende schulden loopt de instelling risico's over de reële waarde als gevolg van wijzigingen in de marktrente. De instelling heeft geen significante risico's.

4.2 Kredietrisico

De instelling heeft geen significante concentraties van kredietrisico.

De instelling heeft vorderingen verstrekt aan participanten en instellingen waarin wordt deelgenomen. Bij deze partijen is geen historie van wanbetaling bekend.

4.3 Liquiditeitsrisico

De instelling heeft geen kredietfaciliteit. Er zijn geen significante risico's.

B.2.1 Toelichting op de balans

Vaste activa

1.2 Materiële vaste activa

1.2.2	Inventaris en apparatuur	Aanschaf	Afschrijving	Boekwaarde	Investerin-	Aanschaf-	Afschrijving	Afschrij-	Aanschaf	Afschrijving	Boekwaarde
		Prijs	Cumulatief	01-01-2016	gen	prijs des-	Cumulatief	vingen	Prijs	cumulatief	31-12-2016
		01-01-2016	01-01-2016	01-01-2016	gen	investerin-	desinveste-	vingen	31-12-2016	31-12-2016	31-12-2016
		EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR	EUR
Materiële vaste activa		5.122.648	3.717.023	1.405.625	316.717	86.042	86.042	442.953	5.353.323	4.073.934	1.279.389
v.d.Meij Col-lege		1.063.448	469.498	593.950	25.218	-	-	78.600	1.088.666	548.098	540.568
Materiële vaste activa		6.186.096	4.186.521	1.999.575	341.935	86.042	86.042	521.553	6.441.989	4.622.032	1.819.957

De investeringen ad € 341.935 bestaan voor € 132.442 uit uitbreidingsinvesteringen.

Vorderingen

1.5 Vorderingen

		31-12-2016	31-12-2015
		EUR	EUR
1.5.1	Debiteuren	65.439	10.404
1.5.2	OC&W	-	-
1.5.6	Overige overheden	11.875	17.102
1.5.7	Overige vorderingen	27.545	20.483
1.5.8	Overlopende activa	220.351	165.211
	Vorderingen	325.210	213.200
	Uitsplitsing		
1.5.7.1	Personeel	-	-
1.5.7.2	Renten	15.015	15.867
1.5.7.3	Overige	12.530	4.616
	<u>Overige vorderingen</u>	<u>27.545</u>	<u>20.483</u>
1.5.8.1	Vooruitbetaalde kosten	219.869	164.923
1.5.8.2	Overige overlopende activa	482	288
	<u>Overlopende activa</u>	<u>220.351</u>	<u>165.211</u>

1.5.6 betreft vorderingen in het kader van Passend Onderwijs. De toename van diverse vooruitbetaalde kosten veroorzaakt de stijging van 1.5.8. Overlopende activa.

Alle vorderingen hebben een looptijd korter dan één jaar.

Effecten & Liquide middelen

1.6 Effecten

	Boekwaarde 01-01-2016 EUR	Inv- ste- ringen EUR	Desin- veste- ringen EUR	Waarde mutatie EUR	Boekwaarde 31-12-2016 EUR
1.6.3 Overige effecten	384.249	4.785	-	-2.012	387.022
Effecten	384.249	4.785	-	-2.012	387.022

Onder overige effecten is een mixfonds van private middelen opgenomen. De investeringen betreft de herbelegging van dividend. Het bedrag ad. € 387.022 is de gezamenlijke reële waarde van ter beurze genoteerde overige effecten. Dit fonds staat ter vrije beschikking van de instelling.

1.7 Liquide middelen

	31-12-2016 EUR	31-12-2015 EUR
1.7.1 Kasmiddelen	3.331	3.472
1.7.2 Tegoeden op bank- en girorekeningen	7.103.630	7.223.167
Liquide middelen	7.106.961	7.226.639

De liquide middelen staan volledig ter vrije beschikking.

1.8 Toelichting bij het kasstroomoverzicht

Onder de ontvangsten uit operationele activiteiten in de kasstroom uit operationele activiteiten is een ontvangst van € 2.773 begrepen uit hoofde van effecten.

Onder de investeringen in materiële vaste activa zijn alleen opgenomen de investeringen waarvoor in 2016 geldmiddelen zijn opgeofferd. Van de totale investeringen van € 341.935 kan een bedrag van ongeveer € 132.442 worden aangemerkt als uitbreidingsinvesteringen.

Eigen vermogen

2.1 Eigen Vermogen

	Stand per 01-01-2016	Resultaat	Overige mutaties	Stand per 31-12-2016
	EUR	EUR	EUR	EUR
2.1.1 Algemene reserve	3.702.392	-441.930	-	3.260.462
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek)	68.444	-	-	68.444
2.1.3 Bestemmingsreserve (privaat)	1.737.000	5.000	-	1.742.000
<u>Eigen vermogen</u>	5.507.836	-436.930	-	5.070.906
2.1.2 Bestemmingsreserve (publiek) Uitgesteld Bapo-verlof	68.444	-	-	68.444

2.1.3. In verband met de anti-oppot eis is het schenkingsvermogen vanaf 1 januari 2010 van de private reserve geïndexeerd met het inflatiecijfer (2016 0,3%). Het gerealiseerde rendement van dit vermogen is onder aftrek van de inflatiecorrectie gebruikt ter dekking van de exploitatielasten in het verslagjaar van niet door het rijk gesubsidieerde uitgaven.

Voorzieningen

2.2 Voorzieningen

	Stand per 01-01-2016	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2016	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
2.2.1 Personeelsvoorzieningen	863.933	332.057	178.438	5.862	1.011.690	188.749	822.941
2.2.3 Onderhoudsvoorziening	1.008.181	130.000	68.848	64.839	1.004.494	272.332	732.162
<u>Voorzieningen</u>	1.872.114	462.057	247.286	70.701	2.016.184	461.081	1.555.103
	Stand per 01-01-2016	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Stand per 31-12-2016	Kortlopend deel < 1 jaar	Langlopend deel > 1 jaar
2.2.1.1 Voorziening Spaarverlof	89.521	3.590	20.257	-	72.854	18.137	54.717
2.2.1.2 Voorziening Jubilea	175.073	36.525	7.468	3.670	200.460	19.584	180.876
2.2.1.3 Voorziening Wachtgeld	39.600	17.250	17.508	2.192	37.150	17.650	19.500
2.2.1.4 Voorziening Langdurig zieken	368.000	127.650	109.750	-	385.900	122.550	263.350
2.2.1.5 Voorziening LBP	191.739	147.042	23.455	-	315.326	10.828	304.498
<u>Personeelsvoorzieningen</u>	863.933	332.057	178.438	5.862	1.011.690	188.749	822.941

De voorziening Jubilea is tegen contante waarde opgenomen. De overige voorzieningen tegen nominale waarde.

2.2.1

De voorziening Wachtgeld is gevormd voor toekomstige wachtgeldverplichtingen voor geheel of gedeeltelijk afgevoerd personeel. De verplichtingen betreffen 25% van de werkloosheidsuitkeringen door UWV en 25% van de bovenwettelijke uitkeringen door Loyalis. Door wachtgeldverplichtingen als gevolg van ontslagen personeel is € 17.508 toegevoegd. Daarbij worden verplichtingen in acht genomen van de komende drie jaar.

Voor de lasten van langdurig zieken is € 109.750 aan de voorziening toegevoegd. Dit betreft zowel de lasten ziekteverlof tijdens dienstverband als de lasten vanwege het eigenrisicodrager-schap voor de Wet Gedeeltelijke Arbeidsongeschiktheid.

De voorziening Levensfase Bewust Personeelsbeleid (LBP) is gevormd voor duurzame inzetbaarheid personeel. De regeling biedt de mogelijkheid om een spaartegoed op te bouwen dat eerst later tot opname van doorbetaald verlof zal leiden. De verplichtingen betreffen de geïnventariseerde verlofuren per 31 december 2016 rekening houdend met de blijf kans.

2.2.3

De vrijval ad. € 64.839 betreft lagere kosten € 61.255 voor vervanging van een tegelvloer in de centrale ruimte en besparingen op diverse overig geplande werkzaamheden € 3.584.

Kortlopende schulden

2.4 Kortlopende schulden

	31-12-2016 EUR	31-12-2015 EUR
2.4.1 Kredietinstellingen	-	-
2.4.3 Crediteuren	160.877	133.635
2.4.4 OCW	-	-
2.4.7 Belastingen en premies sociale verzekeringen	717.991	687.573
2.4.8 Schulden ter zake van pensioenen	163.247	168.340
2.4.9 Overige kortlopende schulden	193.366	226.517
2.4.10 Overlopende passiva	1.316.579	1.227.648
<u>Kortlopende schulden</u>	2.552.060	2.443.713
2.4.7.1 Loonheffing	545.357	518.137
2.4.7.2 Omzetbelasting	2.188	2.275
2.4.7.3 Premies sociale verzekeringen	170.446	167.161
<u>Belastingen en premies sociale verzekeringen</u>	<u>717.991</u>	<u>687.573</u>
2.4.9.2 Overige	193.366	226.517
<u>Overige kortlopende schulden</u>	<u>193.366</u>	<u>226.517</u>
2.4.10.2 Vooruitontvangen subsidies OC&W geoormerkt	79.016	33.847
2.4.10.5 Vakantiegeld en –dagen	552.718	550.372
2.4.10.6 Accountants- en administratiekosten	16.033	18.160
2.4.10.8 Overige	668.812	625.269
<u>Overlopende passiva</u>	<u>1.316.579</u>	<u>1.227.648</u>

De afname van de overige kortlopende schulden wordt voornamelijk veroorzaakt door het vervallen van de restitutie subsidie taalklas en de schuld met een langlopend karakter inzake baporechten en een hoger aantal uit te betalen uren aan onderwijs ondersteunend personeel.

Per 31 december 2016 is opgenomen onder 2.4.10.2 een vooruitontvangen subsidie lerarenbeurs studieverlof ad. € 51.838 (31-12-2015 € 33.847) en een subsidie Leraren Ontwikkel Fonds ad. € 27.178.

In 2.4.10.8 is verantwoord het saldo € 83.068 van het project opleiden in de school en academische opleidingsschool en het saldo van het project versterking samenwerking lerarenopleidingen € 291.576. Er is € 189.333 vooruitontvangen aan ouderbijdragen voor werkweken, excursies en activiteiten en overige € 87.457. Per saldo is de toename € 43.543. Tevens is hier opgenomen de vooruitontvangen subsidie 2017 Voortijdig School Verlaten (VSV) ad. € 17.378 (31-12-2015 €34.913).

Alle kortlopende schulden hebben een resterende looptijd van korter dan één jaar. De reële waarden van de kortlopende schulden benadert de boekwaarde vanwege het kortlopende karakter ervan.

Overzicht op grond van de Wet overige OCW-subsidies

Model G

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

(Regeling ROS art. 13, lid 2 sub a en EZ regelingen betrekking hebbend op de EZ subsidies)

Omschrijving	Toewijzing		Bedrag van toewijzing	Ontvangen t/m ver-slagjaar	Prestatie afgerond
	Kenmerk	Datum	EUR	EUR	Ja/Nee
Versterking samenwerking lerarenopleidingen en scholen	MUO/2013/45313U	17-12-2013	519.980	519.980	Nee
Lerarenbeurs, verlof	2015/2/27392	22-6-2015	58.023	58.023	Ja
Lerarenbeurs, verlof	2016/2/246746	20-7-2016	87.779	87.779	Nee
Lerarenbeurs, verlof	2016/2/358172	30-9-2016	1.086	1.086	Nee
LerarenOntwikk.Fonds	LOF15-0069	1-12-2015	46.461	46.461	Nee
Totaal			713.329	713.329	

B.2.2. Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Vordering op OC&W

Dit betreft de vordering 'vereenvoudiging bekostiging' als gevolg van de invoering van de lumpsum-bekostiging. In verband met het voorwaardelijke karakter van de vordering op het ministerie van OCW is deze in de balans niet gewaardeerd. Per 31 december 2007 was dit € 942.870.

Contracten huur kopieermachines

Er is een overeenkomst afgesloten voor de huur van print- en kopieerapparatuur. De overeenkomst is ingegaan op 1 januari 2014 en eindigt op 1 januari 2019. Per 31 december 2016 is de verplichting € 34.728 (< 1 jaar € 17.364, >1 jaar - < 5 jaar € 17.364).

Schoonmaakcontracten

Ten behoeve van schoonmaakwerkzaamheden is een overeenkomst afgesloten. De overeenkomst is ingegaan per 9 mei 2016 en loopt door tot 9 mei 2017. Het verschuldigd bedrag per 31 december 2016 bedraagt € 102.231 (< 1 jaar € 102.231, >1 jaar - < 5 jaar €-).

Contract Service onderhoud lift

Voor service-onderhoud is een contract afgesloten ten behoeve van de lift Mandenmakerstraat gebouw F.

De overeenkomst is ingegaan op 14 augustus 2003 en loopt door tot 14 augustus 2023. Het verschuldigd bedrag per 31 december 2016 bedraagt € 33.588 (< 1 jaar € 4.798, >1 jaar - < 5 jaar € 19.193, > 5 jaar € 9.597).

Huurcontract De Binding Gemeente Langedijk

Met de gemeente Langedijk is een overeenkomst afgesloten voor het gebruik van het gebouw De Binding, Bosgroet 14 te Zuid-Scharwoude. De overeenkomst is aangegaan voor onbepaalde duur, ingaande op 1 januari 2008. De gebruikersvergoeding wordt jaarlijks per 1 januari verhoogd met het percentage 'aanpassing huurbedragen' dat jaarlijks door de gemeente wordt vastgesteld. Eens in de vijf jaar worden de werkelijke kosten van de componenten van de gebruikersvergoeding uit bijlage 2 onderzocht en, na overleg met gebruikers en huurders, aangepast. Vanwege interne verbouwingen voor het eerst per 1 januari 2018.

Het verschuldigde bedrag per 31 december 2016 tot en met de evaluatiedatum 31 december 2017 bedraagt € 183.475. (< 1 jaar € 183.475).

B.2.3. Gebeurtenissen na balansdatum

Er hebben zich geen belangrijke gebeurtenissen voorgedaan na balansdatum.

B.2.4 Toelichting op de staat van baten en lasten

Overheidsbijdragen

3.1 Rijksbijdragen

		2016 EUR	Begroting 2016 EUR	2015 EUR
3.1.1	Rijksbijdragen OCW	17.426.430	17.329.000	18.264.779
3.1.2	Overige subsidies OCW	577.549	479.000	476.631
3.1.3	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdr. SVW	284.862	233.000	225.534
	<u>Rijksbijdragen</u>	18.288.841	18.041.000	18.966.944

Uitsplitsing

3.1.1.1	OCW, Norm, Nieuwkomers, 1 ^e Opvang	16.121.603	16.045.000	16.890.081
3.1.1.2	Maatschappelijke stage	-	-	73.640
3.1.1.3	Gratis schoolboeken	710.120	705.000	758.997
3.1.1.4	Prestatiesubs. Voortijdig School Verlaters	44.913	42.000	49.000
3.1.1.5	Prestatiebox middelen	478.920	479.000	452.695
3.1.1.6	Lerarenbeurs	70.874	58.000	40.366
	<u>Rijksbijdragen OCW</u>	17.426.430	17.329.000	18.264.779

3.1.2.1.1	Geormerkte subs. Leraren Ontwikk.fonds	19.284	-	-
3.1.2.2.1	Niet-geormerkte subsidies Opl.school	384.310	375.000	355.121
3.1.2.2.2	Niet-geormerkte subs. academ. Opl.sch.	41.488	64.000	59.349
3.1.2.2.3	Niet-geormerkte subs. Samenw.ler.opl.	132.467	40.000	62.161
	<u>Overige subsidies OCW</u>	577.549	479.000	476.631

3.1.3	Ontvangen doorbetalingen rijksbijdragen	284.862	233.000	225.534
		284.862	233.000	225.534

Analyse verschillen begroting

- 3.1.1.1 Verhoging met €67.853 vanwege 0,3% premiekostenontwikkeling lonen en prijscompensatie 0,69% materiële lumpsum en hogere vergoeding vreemdelingen € 8.750.
- 3.1.2. Per saldo € 98.549, bestaande uit lagere bijdragen ad.€ 13.202 voor de projecten Opleidingsschool, een subsidie van € 19.284 Leraren Ontwikkel Fonds t.b.v. vmbo-project DoeJaDing en hogere bijdragen vanwege een inhaalslag van het project Verstevinging Samenwerking Lerarenopleidingen en Scholen ad.€ 92.467.
- 3.1.3 De vergoeding neemt toe met € 51.862, voornamelijk door OPDC-middelen en een impulstraject.

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

		2016 EUR	Begroting 2016 EUR	2015 EUR
3.2.1	Participatiebudget	-	-	-
3.2.2	Overige overheidsbijdragen en -subsidies	22.359	17.000	15.660
	<u>Overige overheidsbijdragen en -subsidies</u>	22.359	17.000	15.660
	<u>Uitsplitsing</u>			
3.2.2.1	Gemeente Alkmaar verbouwing/renovatie	-	-	-
3.2.2.2	Gemeenten diversen	15.200	15.000	15.660
3.2.2.3	Overige	7.159	2.000	-
	<u>Overige overheidsbijdragen en -subsidies</u>	22.359	17.000	15.660

- Analyse verschillen begroting*
- 3.2.2.3 € 7.159 betreft een subsidie van de Provincie Noord-Holland voor zonnepanelen. Het bedrag ad. € 2.000 was begroot voor baten REC2-leerlingen. De baat ad.€ 1.225 is verantwoord onder 3.1.3.

Andere baten

3.5 Overige baten

		Begroting		
	2016	2016	2015	
	EUR	EUR	EUR	
3.5.1	Verhuur	12.657	10.000	17.050
3.5.2	Detachering personeel	124.538	123.000	173.134
3.5.5	Ouderbijdragen	506.840	429.000	439.694
3.5.6	Overige	195.907	126.000	182.211
	Overige baten	839.942	688.000	812.089

Uitsplitsing

	Vrijwillige ouderbijdragen	105.667	101.000	109.233
	Ouderbijdragen werkweken, excursies e.d.	344.009	282.000	275.707
	Ouderbijdragen overige activiteiten	57.164	46.000	54.754
3.5.5	Ouderbijdragen	506.840	429.000	439.694
	Kantineverkopen	72.629	87.000	85.648
	Overige personele baten	90.068	36.000	73.035
	Diversen	33.210	3.000	23.528
3.5.6	Overige	195.907	126.000	182.211

Analyse verschillen begroting

- 3.5.5 Vrijwillige ouderbijdragen € 4.667, Werkweken, door de reis Malawi, € 54.090, overige reizen € 7.919, overige activiteiten € 11.164.
- 3.5.6 Overige personele baten: Projecten inductie coach en studiebeurzen leraren € 25.667, div. projecten € 17.520, Elos projecten € 6.097, overige € 4.784.
Diversen: van der Meij College € 27.407, overige € 2.803.

Lasten

		Begroting		
	2016	2016	2015	
	EUR	EUR	EUR	
4.1	Personeelslasten			
4.1.1	Lonen en salarissen	14.593.750	14.389.000	14.729.105
4.1.2	Overige personele lasten	1.219.989	1.070.000	1.282.022
4.1.3	Af: uitkeringen	82.480	40.000	136.107
	Personeelslasten	15.731.259	15.419.000	15.875.020

Uitsplitsing

4.1.1.1	Brutolonen en salarissen	11.672.754	p.m.	11.796.056
4.1.1.2	Sociale lasten	1.463.319	p.m.	1.423.075
4.1.1.3	Pensioenpremies	1.457.677	p.m.	1.509.974
	<u>Lonen en salarissen</u>	<u>14.593.750</u>	<u>14.389.000</u>	<u>14.729.105</u>

Analyse verschillen begroting

4.1.1 Hogere kosten door verhoging van de pensioenpremie, minder dalende formatie onderwijzend personeel dan begroot en een transitievergoeding, per saldo hoger € 334.920; hogere vervangingskosten voor zwangerschapsverlof, lagere ziekteverlof vervanging, onttrekkingen voorziening langdurig zieken, voorziening spaarverlof, etc. per saldo lager € 130.170, totaal verschil € 204.750.

4.1.2.1	Dotaties personele voorzieningen	326.195	153.000	432.002
4.1.2.2	Personeel niet in loondienst	176.039	151.000	114.581
4.1.2.3	Overig	717.755	766.000	735.439
	<u>Overige personele lasten</u>	<u>1.219.989</u>	<u>1.070.000</u>	<u>1.282.022</u>

Uitsplitsing

	Werkzaamheden derden	180.236	191.000	211.858
	Scholingskosten	186.446	211.000	206.825
	Diverse andere kosten	351.073	364.000	316.756
4.1.2.3	Overig	717.755	766.000	735.439
	Uitbesteding logistiek boeken	94.854	100.000	115.808
	Diverse werkzaamheden Opleidingsschool	18.122	25.000	17.225
	Diversen	67.260	66.000	78.825
	<u>Werkzaamheden derden</u>	<u>180.236</u>	<u>191.000</u>	<u>211.858</u>

Analyse verschillen begroting

4.1.2.1 Aanvullende toevoegingen onder aftrek van vrijval, voorzieningen LBP € 24.542, jubilea € 13.355, spaarverlof € 590, langdurig zieken € 127.650 en voorziening wachtgeldverplichtingen € 7.058.

4.1.2.2 Hogere lasten voor docenten VMC € 33.310, docent HAG en overige € 8.271 lager.

4.1.2.3 Lagere kosten werkzaamheden derden volgens specificatie per saldo € 10.764. Lagere lasten voor scholing € 24.554. Diverse andere kosten, vieringen/afcheid personeel € 18.144 lager, overige lasten per saldo hoger € 5.217.

Wet Normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semi-publieke sector (WNT)

WNT-verantwoording 2016 Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar e.o.

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de volgende op Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar e.o. van toepassing zijnde regelgeving: het WNT-maximum voor het voortgezet onderwijs, plafond € 179.000.

Het bezoldigingsmaximum in 2016 voor Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar e.o is € 140.000, klasse D, 9 complexiteitspunten. Het weergegeven toepasselijke WNT-maximum per persoon of functie is berekend naar rato van de omvang (en voor topfunctionarissen tevens de duur) van het dienstverband, waarbij voor de berekening de omvang van het dienstverband nooit groter kan zijn dan 1,0 fte. Uitzondering hierop is het WNT-maximum voor de leden van de raad van toezicht; dit bedraagt voor de voorzitter 15% en voor de overige leden 10% van het bezoldigingsmaximum, berekend naar rato van de duur van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen en gewezen topfunctionarissen met dienstbetrekking. Tevens leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13^e maand van de functievervulling.

<i>bedragen x € 1</i>	D. Bruinzeel
Functiegegevens	college van bestuur
Voorzittersclausule van toepassing (j/n)	ja
Ingangsdatum dienstverband	01-04-2011
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband (in fte)	1,0
Einddatum dienstverband	
Gewezen topfunctionaris?	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?	ja
Individueel WNT-maximum	140.000
Bezoldiging	
Beloning	123.122
Belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	14.720
<i>Subtotaal</i>	<i>137.842</i>
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	-
Totaal bezoldiging	137.842
Motivering indien overschrijding:	-
Gegevens 2015	
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 – 31/12
Omvang dienstverband 2015 (in fte)	1,0
Bezoldiging 2015	
Beloning	116.847
Belastbare onkostenvergoedingen	-
Beloningen betaalbaar op termijn	15.245
Totaal bezoldiging 2015	132.092

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (*vermelding alle toezichthouders*)

<i>bedragen x € 1</i>	G.F. Ruiten	I.M.C. Verweel-Stokman	J.F.M. Feldberg	L.A.J. Mulders
Functiegegevens	Voorzitter R.v.T.	Lid R.v.T	Lid R.v.T.	Lid R.v.T.
Voorzitter of lid (J/N)	J	N	N	N
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1- 31/12	1/1- 16/7	1/1- 31/12	1/1- 31/12
Individueel WNT-maximum	21.000	7.595	14.000	14.000
Bezoldiging				
Beloning	-	1.925	2.500	-
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	-	1.925	2.500	-
-/- Onverschuldigd bedrag	-	-	-	-
Totaal bezoldiging	-	1.925	2.500	-
Verplichte motivering indien overschrijding:	-	-	-	-
Gegevens 2015				
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 – 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Bezoldiging 2015				
Beloning	-	3.300	2.500	-
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-	-
Totaal bezoldiging 2015	-	3.300	2.500	-

<i>bedragen x € 1</i>	C.P.A. Mosch	S. Vermeulen	J.C. Schouten
Functiegegevens	Lid R.v.T	Lid R.v.T	Lid R.v.T.
Voorzitter of lid (J/N)	N	N	N
Aanvang en einde functievervulling in 2016	1/1- 31/12	1/1- 31/12	-
Individueel WNT-maximum	14.000	14.000	-
Bezoldiging			
Beloning	3.300	3.300	-
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
<i>Subtotaal</i>	3.300	3.300	-
-/- Onverschuldigd bedrag	-	-	-
Totaal bezoldiging	3.300	3.300	-
Verplichte motivering indien overschrijding:	-	-	-
Gegevens 2015			
Aanvang en einde functievervulling in 2015	1/1 – 31/12	1/8-31/12	1/1- 31/7
Bezoldiging 2015			
Beloning	3.300	1.283	1.925
Belastbare onkostenvergoedingen	-	-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	-	-	-
Totaal bezoldiging 2015	3.300	1.283	1.925

Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen die in 2016 een bezoldiging boven het toepasselijke WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2016 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

4.2	Afschrijvingen	2016	Begroting	2015
		EUR	2016 EUR	EUR
4.2.2	Materiële vaste activa	521.193	545.000	527.056
	Afschrijvingen	521.193	545.000	527.056

Een bedrag ad. € 360, de opbrengst van afgeschreven computerapparatuur, is verantwoord onder afschrijvingen.

Analyse verschillen begroting

4.2.2 Van de geraamde investeringen is € 100.891 niet gerealiseerd. Het betreft voor € 99.612 vervangingsinvesteringen.

4.3	Huisvestingslasten	2016	Begroting	2015
		EUR	2016 EUR	EUR
4.3.1	Huur	72.902	73.000	68.573
4.3.3	Onderhoud	259.377	334.000	321.277
4.3.4	Energie en water	203.401	200.000	192.471
4.3.5	Schoonmaakkosten	368.481	386.000	373.585
4.3.6	Heffingen	13.596	15.000	14.015
4.3.7	Overige	69.368	70.000	69.130
	Huisvestingslasten	987.125	1.078.000	1.039.051

Uitsplitsing

	Renovatie, aanpassing gebouw	-	-	30.013
	Dotatie onderhoud gebouw	65.161	130.000	123.813
	Overige onderhoud	194.216	204.000	167.451
4.3.3	Onderhoud	259.377	334.000	321.277

Analyse verschillen begroting

4.3.3 Ten gunste van de dotatie onderhoud is in mindering gebracht € 64.839, zijnde besparingen ad. € 61.255 voor de vervanging van een tegelvloer en vrijval van diverse overig geplande werkzaamheden € 3.584 van het onderhoudsplan. Het restant niet benodigd onderhoud bedraagt € 9.784.

4.3.5 O.a. door lagere kosten voor afvoer huisvuil, overige en extra schoonmaakkosten zijn de kosten met € 17.519 afgenomen.

4.4 Overige lasten

4.4	Overige lasten	2016	Begroting	2015
		EUR	2016 EUR	EUR
4.4.1	Administratie en beheerslasten	561.067	610.000	561.858
4.4.2	Inventaris, apparatuur en leermiddelen	787.858	766.000	751.784
4.4.4	Overige	1.022.588	871.000	884.963
	Overige lasten	2.371.513	2.247.000	2.198.605

Uitsplitsing

	Administratie en beheer	435.179	470.000	438.044
	Algemene kosten	125.888	140.000	123.814
4.4.1	Administratie en beheerslasten	561.067	610.000	561.858

Analyse verschillen begroting

- 4.4.1 De daling ad. € 34.821 van de kosten van administratie en beheer wordt veroorzaakt door lagere verzendkosten ad. € 5.184, accountantskosten € 6.255, de kosten voor software, infrastructuur, overige i.c.t. lasten € 27.113 en een stijging van de overige lasten administratie en beheer ad. € 3.731.
Van de algemene kosten zijn de tonerkosten gedaald met € 3.367, de kantinekosten met € 11.701 en overige toegenomen met € 956, totale daling € 14.112.

	2016 EUR	Begroting 2016 EUR	2015 EUR
Digitale leermiddelen en boeken	373.078	378.000	351.093
Rijkssubsidie VAVO-leerlingen	138.637	128.000	134.659
Overige	276.143	260.000	266.032
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	787.858	766.000	751.784

Analyse verschillen begroting

- 4.4.2 Aan digitale leermiddelen en boeken is € 4.922 minder uitgegeven. De aanschaf van deze middelen is afhankelijk van een vijfjarige levenscyclus.
Er zijn meer VAVO-leerlingen dan begroot. De doorbetaling van Rijkssubsidies aan ROC's is daarom € 10.637 hoger.
De kosten van onderhoud en klein inventaris zijn € 21.600 hoger dan begroot. Aan overige middelen is per saldo € 5.457 minder uitgegeven.

	2016 EUR	Begroting 2016 EUR	2015 EUR
Partners Opleiden in school	255.035	247.000	221.010
Partners verdieping ac. Opleidingsschool	23.125	38.000	37.500
Partners Samenwerk.Lerarenopleidingen	119.535	28.000	48.555
Overige kosten	624.893	558.000	577.898
4.4.4 Overige	1.022.588	871.000	884.963

Analyse verschillen begroting

- 4.4.4 Door een inhaalslag van het project Samenwerking Lerarenopleidingen en Scholen is de doorbetaling aan de andere deelnemers van het project € 91.535 hoger. Deze doorbetaling heeft geen effect op het resultaat.
Een niet begrote reis naar Malawi laat de overige kosten met € 59.119 toenemen. Het restant, per saldo ad.€ 9.620 kan worden toegeschreven aan een grote diversiteit overige leerlingactiviteiten.

Accountantshonoraria	2016 EUR	Begroting 2016 EUR	2015 EUR
Controle van de jaarrekening school	22.745	29.000	23.620
Andere controle werkzaamheden van de jaarrekening; Academische Opleidingsschool	3.000	3.000	3.000
Overige controle werkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet controle diensten	-	-	-
	25.745	32.000	26.620

Op de controle kosten zijn in mindering gebracht het verwachte meerwerk € 6.320 ten behoeve van de controle 2015. In 2015 was er geen meerwerk noodzakelijk. De honoraria zijn toegerekend aan het boekjaar.

Financieel en buitengewoon

5 Financiële baten en lasten

	2016 EUR	Begroting 2016 EUR	2015 EUR
5.1 Rentebaten	20.245	24.000	42.165
5.3 Waardeveranderingen financiële vaste activa en beleggingen	2.773	10.000	33.209
5.5 Rentelasten(-/-)	-	-	-
<u>Financiële baten en lasten</u>	<u>23.018</u>	<u>34.000</u>	<u>75.374</u>

De waardeveranderingen financiële vaste activa betreft het rendement van een deel van de private middelen. Het uitgekeerde dividend wordt herbelegd. Door dalende beurskoersen is het rendement € 7.227 lager dan begroot. Het resterende rendement van de private middelen bestaat uit een deel van de rentebaten onder 5.1. Een klein deel van het rendement, n.l. de inflatiecorrectie, wordt aan het private vermogen toegerekend.

B.2.5 Voorstel bestemming saldo baten en lasten

Voorgesteld wordt het resultaat als volgt te verdelen:

	EUR
Onttrekking aan Algemene Reserve	-441.930
Toevoeging aan bestemmingsreserve privaat	5.000
Totaal	<u><u>-436.930</u></u>

B.2.6 Verbonden partijen

Naam	Juridische vorm 2016	Statu- taire ze- tel	Code activi- teiten	Eigen vermogen 31-12-2016	Resultaat jaar 2016	Art 2: 403 BW	Deel- name	Consoli- datie
				EUR	EUR	Ja/Nee	%	J/N
VMC	coöporatie	Alkmaar	4	-	-	Nee	-	Nee
SWV NK VO/VSO	Vereniging	Alkmaar	4	-	-	Nee	-	Nee

B.2.7 Gemiddeld aantal werknemers

Gedurende het jaar 2016 waren gemiddeld 216,5 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2015: 225,0). Hiervan zijn er 0 werkzaam in het buitenland (2015: 0).

Directie	6,8 FTE (2015	7,1)
Onderwijzend Personeel	155,6 FTE (2015	162,0)
Overig Personeel	54,1 FTE (2015	55,9)

*Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar en omstreken
Alkmaar, 8 juni 2017,
Namens het college van bestuur,*

D. Bruinzeel
Voorzitter

*Alkmaar, 19 juni 2017
Goedgekeurd door de raad van toezicht*

G.F. Ruiten
Voorzitter

J.F.M. Feldberg

S. Vermeulen

C.P.A. Mosch

L.A.J. Mulders

C Overige gegevens

C.1 Winstbestemming

Het saldo van baten en lasten wordt overeenkomstig het doel van de stichting, het zonder winst-oogmerk in stand houden en bevorderen van christelijk voortgezet onderwijs in Alkmaar en omstreken, toegevoegd aan de reserves.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan: het college van bestuur en de raad van toezicht van
Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar en Omstreken

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2016

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2016 van Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar en Omstreken te Alkmaar gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar en Omstreken op 31 december 2016 en van het resultaat over 2016 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2016 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016.

De jaarrekening bestaat uit:

- de balans per 31 december 2016;
- de staat van baten en lasten over 2016; en
- de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de paragraaf 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Christelijk Voortgezet Onderwijs Alkmaar en Omstreken, zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assuranceopdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Ref.: e0405121

PricewaterhouseCoopers Accountants N.V., Thomas R. Malthusstraat 5, 1066 JR Amsterdam, Postbus 90357,
1006 BJ Amsterdam
T: 088 792 00 20, F: 088 792 96 40, www.pwc.nl

'PwC' is het merk waaronder PricewaterhouseCoopers Accountants N.V. (KvK 34180285), PricewaterhouseCoopers Belastingadviseurs N.V. (KvK 34180284), PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. (KvK 34180287), PricewaterhouseCoopers Compliance Services B.V. (KvK 51414406), PricewaterhouseCoopers Pensions, Actuarial & Insurance Services B.V. (KvK 54226368), PricewaterhouseCoopers B.V. (KvK 34180289) en andere vennootschappen handelen en diensten verlenen. Op deze diensten zijn algemene voorwaarden van toepassing, waarin onder meer aansprakelijkheidsvoorwaarden zijn opgenomen. Op leveringen aan deze vennootschappen zijn algemene inkoopvoorwaarden van toepassing. Op www.pwc.nl treft u meer informatie over deze vennootschappen, waaronder deze algemene (inkoop)voorwaarden die ook zijn gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Amsterdam.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die bestaat uit:

- het bestuursverslag;
- de overige gegevens;
- bijlage 1.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving en paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf 2.2.3 Bestuursverslag van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en de overige OCW wet- en regelgeving.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het college van bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening

Het college van bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en het getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het college van bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen.

In dit kader is het college van bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het college van bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het college van bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het college van bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het college van bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het college van bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht, dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Een meer gedetailleerde beschrijving van onze verantwoordelijkheden is opgenomen in de bijlage bij onze controleverklaring.

Amsterdam, 27 juni 2017
PricewaterhouseCoopers Accountants N.V.

Origineel getekend door M. Septer RA

Bijlage bij de controleverklaring

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW/EZ 2016, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude, dan wel het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het college van bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het college van bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Wij bevestigen aan de raad van toezicht dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met de raad van toezicht over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Bijlagen

college van bestuur en raad van toezicht met nevenfuncties

college van bestuur

De heer D. Bruinzeel, voorzitter (per 1-8-2011)

raad van toezicht

De heer G.F. Ruiten, voorzitter (per 01-08-2010)

(per 07-05-1998 tot 1-8-2010 voorzitter bestuur)

- Functie: - Directeur bij FIMAI BV
- Nevenfuncties: - Penningmeester Stichting Exodus Nederland
- Penningmeester Stichting 180
- Penningmeester Stichting Vrienden van Pryluky
- Voorzitter Raad van Toezicht Stichting Forte Kinderopvang
- Voorzitter Raad van Toezicht Kinderopvang Beemster
- Penningmeester ChristenUnie (Landelijk bestuur)
- Burgerraadslid gemeente Langedijk
- Voorzitter auditcommissie gemeente Langedijk
- Voorzitter Stichting Hart voor Heerhugowaard

De heer J.F.M. Feldberg, onderwijskundige zaken (per 28-11-2011)

- Functie: - Hoogleraar Data-Driven Business Innovation, Faculteit der Economische Wetenschappen en Bedrijfskunde, Vrije Universiteit Amsterdam
- Director Amsterdam Center for Business Analytics
- Director Data Science Alkmaar
- Nevenfuncties: - Directeur/Eigenaar Pivot I&E Management BV
- Lid raad van afgevaardigden ONVZ Zorgverzekeraar

De heer C.P.A. Mosch, personeel (per 01-08-2013)

- Functie: - Manager Personeel, Juridische & Algemene Zaken bij Bejo Zaden B.V.
- Nevenfuncties: - Lid begeleidingscommissie post HBO-Bedrijfskunde INholland
- Bestuurder Stichting Seed Valley
- Lid cao-onderhandelingsdelegatie werkgevers Tuinzaadbranche
- Lid Raad van Commissarissen Rabobank Noord-Kennemerland
- Lid bestuur Ondernemersfederatie Schagen
- Lid bestuur Ondernemersfederatie Schagen, sector Industrie & Bedrijven

Mevrouw L.A.J. Mulders, identiteit/levensbeschouwing (per 01-08-2013)

- Functie: - projectleider Pre-University College, VU
- Lid visitatiecommissie Diploma Christelijk Basisonderwijs, Verus
- Nevenfuncties: - 4 en 5 mei comité 'de Gevallen Hoornblazer', Amstelveeld-/Weteringbuurt Amsterdam
- Redactielid Narthex, tijdschrift voor levensbeschouwing en educatie

Mevrouw S. Vermeulen, communicatie en marketing (per 01-08-2015)

- Functie:
- Coördinator Europe Direct Info Centre en Consulent HBO Cultuur bij Bibliotheek Kennemerwaard
 - Zakelijk & Artistiek leider bij Theaterschool Hollands Kroon
 - Zelfstandig ondernemer Kunstig Communiceren (creatie en communicatie)
- Nevenfuncties:
- Communicatie Evenementen Commissie Winkel
 - Coach jong (theater)talent (14 t/m 21 jaar) richting regulier kunstonderwijs

Mevrouw A.C.P.M. Koenders-Odijk, Ambtelijk secretaris van de Raad van Toezicht